

**PLITVIČKA
JEZERA** Nacionalni park
National Park

IZVJEŠTAJ O ODRŽIVOSTI NACIONALNOG PARKA PLITVIČKA JEZERA

Plitvička Jezera, prosinac 2025. godine

Sadržaj

Sadržaj.....	I
1.UVOD.....	1
2. ZAŠTITA PRIRODE I OKOLIŠNI KRITERIJI.....	7
2.1. Zaštita prirodnih i kulturnih vrijednosti.....	7
2.2. Potrošnja vode.....	11
2.3. Zbrinjavanje otpada.....	13
2.4. Otpadna voda.....	17
2.5. Emisije iz nepokretnih izvora.....	19
2.6. Energija.....	20
2.7. Mobilnost.....	22
3. DRUŠTVENI KRITERIJI.....	23
3.1. Posjećivanje u 2024. godini.....	23
3.2. Rekonstrukcija staza.....	25
3.3. Edukativne aktivnosti.....	26
3.4. Certificirani lokalni proizvodi.....	28
3.5. Sportske aktivnosti.....	29
3.6. Stipendiranje.....	29
4. UPRAVLJAČKI KRITERIJI.....	30
4.1. Financijska održivost.....	30
4.2. Monitoring ekonomskog utjecaja.....	30
4.3. Ljudski potencijali.....	32
4.4. Preporuke za održive prakse u zaštićenom području i poslovanju u turizmu.....	34
4.5. Anketa zadovoljstva posjetitelja o mjerama održivosti.....	35
5. REFERENCE.....	37

1. UVOD

Nacionalni park Plitvička jezera se kao i drugi nacionalni parkovi u Republici Hrvatskoj prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/12, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23) [1] definira kao zaštićeno područje od državnog značenja te prostrano, pretežno neizmijenjeno područje kopna iznimnih i višestrukih prirodnih vrijednosti koje obuhvaća jedan ili više sačuvanih ili neznatno izmijenjenih ekosustava, a prvenstveno je namijenjen očuvanju izvornih prirodnih i krajobraznih vrijednosti. Prema Statutu Javne ustanove Nacionalni park Plitvička jezera [2], primarna djelatnost Ustanove koja se obavlja kao javna služba je zaštita, održavanje i promicanje Nacionalnog parka u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, nadziranje provođenja uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim upravlja te sudjelovanje u prikupljanju podataka u svrhu praćenja stanja očuvanosti (monitoringa).

Također, Ustanova obavlja i niz drugih djelatnosti koje se odnose na prihvata, informiranje, vođenje i prijevoz posjetitelja, ugostiteljsko-turističke djelatnosti, djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane i pića, trgovine na veliko i malo, upravljanje zgradama, proizvodnju toplinske energije i opskrbu toplinskom energijom, proizvodnju, distribuciju i opskrbu električne energije iz obnovljivih izvora energije, djelatnost promidžbe i još 22 djelatnosti koje su navedene u Statutu Javne ustanove.

Primarna djelatnost Ustanove je zaštita, održavanje i promicanje Nacionalnog parka u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, nadziranje provođenja uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim upravlja te sudjelovanje u prikupljanju podataka u svrhu praćenja stanja očuvanosti (monitoringa).

Ključni dokumenti koje Nacionalni park u svom poslovanju koristi su **Plan upravljanja Nacionalnim parkom Plitvička jezera 2019. – 2028.**, **Godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja** te **Izvešće o ostvarivanju Plana upravljanja i Godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja**. Također, iznimno važni planovi su i **Financijski plan** i **Plan nabave** kojima se planiraju u potpunosti sve aktivnosti za tekuće poslovanje Javne ustanove u jednoj godini. Akte Nacionalnog parka čini i nekoliko pravilnika, prije svega Pravilnik o zaštiti i očuvanju Nacionalnog parka (80/2021), Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu, Pravilnik o plaćama i naknadama, Pravilnik o radu, Pravilnik o zaštiti na radu, Pravilnik o zaštiti od požara, Pravilnik o arhivskom i registraturnom gradivu, Poslovnik Upravnog vijeća i drugi opći akti [3].

**PLITVIČKA
JEZERA**
Nacionalni park
National Park

KLASA: 003-07/24-05/01
URBROJ: 2125/84-01/4-24-1
Plitvička jezera, 6. veljače 2024. godine

GODIŠNJI PROGRAM ZAŠTITE, ODRŽAVANJA, OČUVANJA,
PROMICANJA I KORIŠTENJA
NACIONALNOG PARKA PLITVIČKA JEZERA ZA 2024.

Potpis odgovorne osobe: ravnatelj Tomislav Kovačević

**PLITVIČKA
JEZERA**
Nacionalni park
National Park

KLASA: 003-07/24-05/01
URBROJ: 2125/84-01/4-25-3
Plitvička jezera, 27. veljače 2025. godine

IZVJEŠĆE O OSTVARIVANJU PLANA UPRAVLJANJA
I GODIŠNJEG PROGRAMA ZAŠTITE, ODRŽAVANJA, OČUVANJA,
PROMICANJA I KORIŠTENJA
NACIONALNOG PARKA PLITVIČKA JEZERA ZA 2024. GODINU

Potpis odgovorne osobe: ravnatelj Tomislav Kovačević

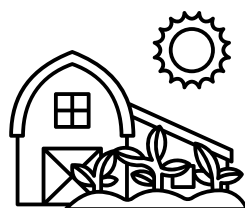
Ključni dokumenti - Plan upravljanja, Godišnji program i Izvešće o
ostvarivanju plana i programa

U Planu upravljanja [4] koji je usvojen 2019. godine nalazi se podjela aktivnosti u dijelu očuvanja prirodnih vrijednosti (tema A.) koja obuhvaća podteme kao što su očuvanje vodenih ekosustava, šumskih ekosustava, travnjaka i krša te su navedene aktivnosti podijeljene na istraživanja, praćenja stanja i aktivno očuvanje. U temi B. navode se aktivnosti u području kulturne baštine s podtemama materijalna kulturna baština, nematerijalna kulturna baština i kulturni krajobraz. Slijedi značajna tema za Nacionalni park, a to je tema C. Upravljanje posjećivanjem koja obuhvaća podteme sustava posjećivanja, ugostiteljstvo i trgovine, interpretaciju i edukaciju te marketing. Temom D. obuhvaća se podrška održivom razvoju lokalne zajednice s podtemama oživljavanja poljoprivredne proizvodnje i razvoj i umrežavanje ekoturističke ponude. Tema E., posljednja tema, odnosi se na razvoj kapaciteta i upravljanje Javnom ustanovom te uključuje podteme osiguravanja pravnog i planskog okvira potrebnog za upravljanje, razvoj institucionalnih i ljudskih kapaciteta i kompetencija, upravljanje imovinom i infrastruktura. Jasno je da se upravo najveći dio aktivnosti koji obuhvaćaju okolišne i upravljačke kriterije održivosti nalaze upravo u temi E. Plana upravljanja, dok se društveni kriteriji horizontalno protežu kroz upravljanje posjećivanjem, edukaciju i interpretaciju, podršku održivom razvoju lokalne zajednice te razvoju kapaciteta i upravljanje Javnom ustanovom. Svim aktivnostima u Planu upravljanja određen je vremenski tijek unutar razdoblja provedbe pa se svaka aktivnost koja se namjerava provoditi u tekućoj godini treba navesti u Godišnjem programu, a zatim se ispunjavanje Godišnjeg programa i Plana upravljanja izvještava u Izvješću o ostvarivanju navedenih planova.

Tema A. Očuvanje prirodnih vrijednosti

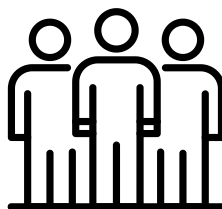
Tema D. Podrška održivom razvoju lokalne zajednice

Tema B. Očuvanje kulturne baštine

Tema C. Upravljanje posjećivanjem

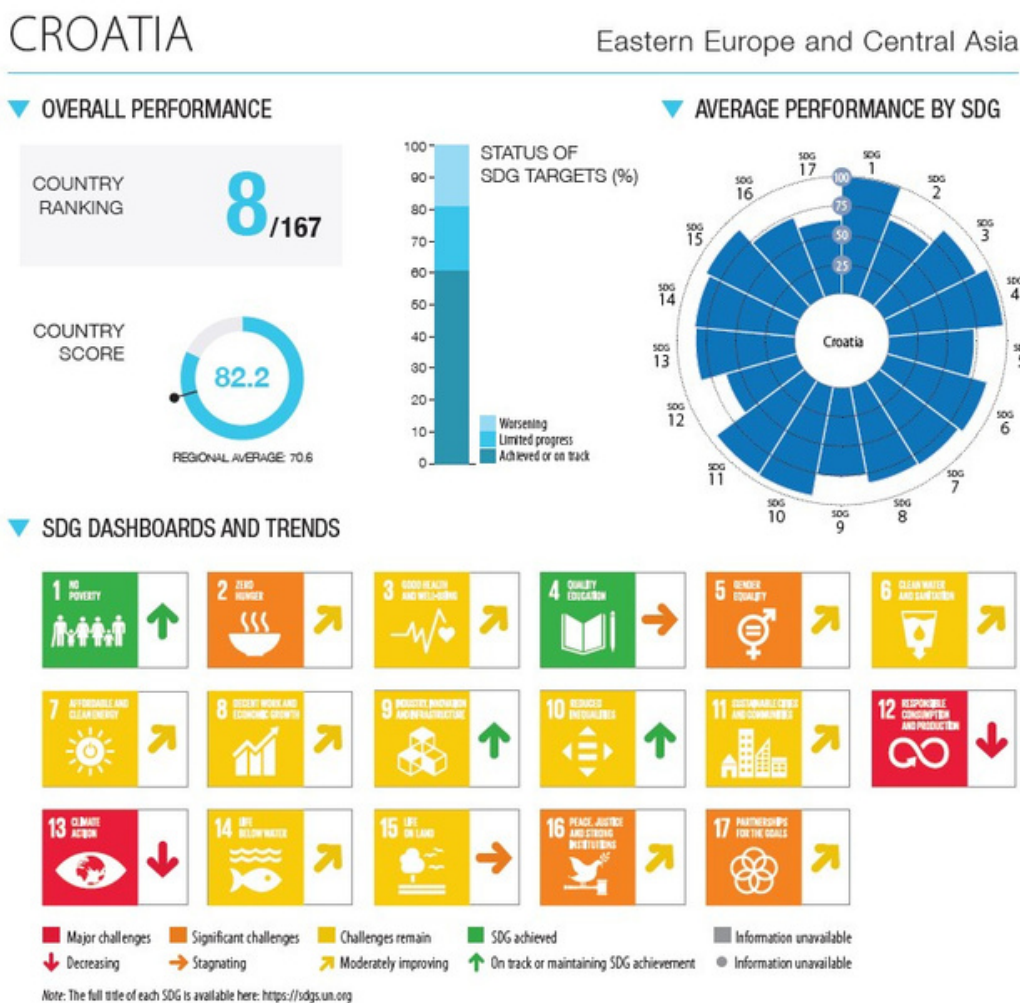
Tema E. Razvoj kapaciteta i upravljanje Javnom ustanovom

U globalnom kontekstu, održivi razvoj i održivost nije novi koncept, još 2015. godine ciljevi održivog razvoja uspostavljeni su dogovorom lidera o ciljevima i podciljevima koji će se implementirati kroz Agendu održivog razvoja do 2030. godine [5]. Tako je postavljeno 17 ciljeva i 169 podciljeva koji obuhvaćaju **svijet bez siromaštva; svijet bez gladi; zdravlje i blagostanje; kvalitetno obrazovanje; rodnu ravnopravnost; pristupačnu i čistu energiju; dostojanstven rad i gospodarski rast; industriju, inovaciju i infrastrukturu; smanjenje nejednakosti; održive gradove i zajednice; odgovornu potrošnju i proizvodnju; odgovor na klimatske promjene; očuvanje vodenog svijeta; očuvanje života na kopnu; mir, pravdu i snažne institucije te partnerstvo do cilja**. Od 2016. godine globalno objavljivanje Izvještaja o održivom razvoju (engl. *Sustainable Development Report*) omogućuje najrelevantnije podatke o postizanju ciljeva održivog razvoja za sve zemlje članice UN-a. Izvještaj iz 2024. godine obavještava kako je samo 16% ciljeva na putu postizanja do 2030. godine, dok preostalih 84% ukazuje na ograničeni napredak ili čak povratni proces. Napredak u postizanju ciljeva značajno varira, tako Nordijske zemlje EU imaju najviše ocjene indeksa održivog razvoja (engl. *SDG Index*), ali se ipak suočavaju sa velikim izazovima. Održivi razvoj ujedno je i izazov za dugoročne investicije što pogađa zemlje s niskim prihodima, a uz investicije ključna je i globalna suradnja. Nažalost, posebno je izdvojeno kako su izvan postizanja ciljevi koji se odnose na hranu i korištenje zemlje.

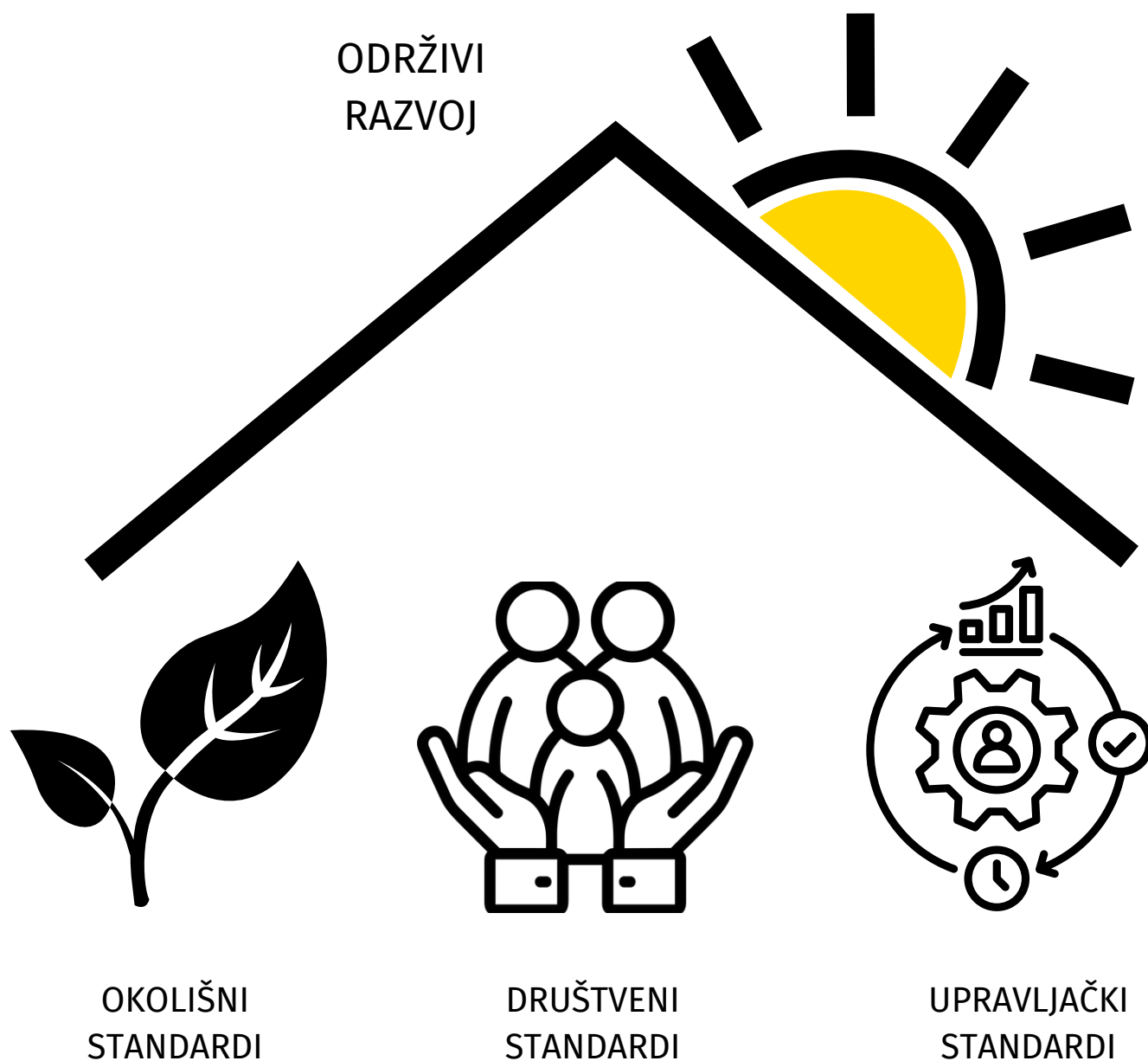
Ciljevi održivog razvoja. Preuzeto i prerađeno sa stranice <https://sdgs.un.org/goals>

Prema ukupnom postizanju ciljeva održivog razvoja, Hrvatska je svrstana na visoko 8 mjesto od 167 zemalja, te je rezultat države 82,2 dok je regionalni rezultat 70,6. Prema prikupljenim podacima smatra se da smo postigli pokazatelje za cilj bez siromaštva, čiji trend je pozitivan kao i za cilj kvalitetne edukacije, čiji trend ipak stagnira. I dalje su dva cilja s trendom u padu i označena s velikim izazovima (odgovorna potrošnja i proizvodnja te odgovor na klimatske promjene). Četiri cilja su s trendom koji se umjereno poboljšava, ali i dalje postoje značajni izazovi (svijet bez gladi; rodna ravnopravnost; mir, pravda i snažne institucije i partnerstvom do ciljeva). Preostalih 9 ciljeva označeno je s izazovima koji i dalje ostaju, a trendovi se većinom umjereno poboljšavaju ili su čak na putu postizanja (industrija, inovacija i infrastruktura te smanjenje nejednakosti) [6]. U odnosu na prošlogodišnji globalni Izvještaj o održivom razvoju [7], Republika Hrvatska je na značajno boljem putu u postizanju ciljeva održivog razvoja jer tada nismo imali niti jedan postignuti cilj, a 11 ciljeva bilo je označeno sa značajnim izazovima u postizanju.

Postizanje ciljeva održivog razvoja za Republiku Hrvatsku. Preuzeto iz Sachs i sur. (2024)

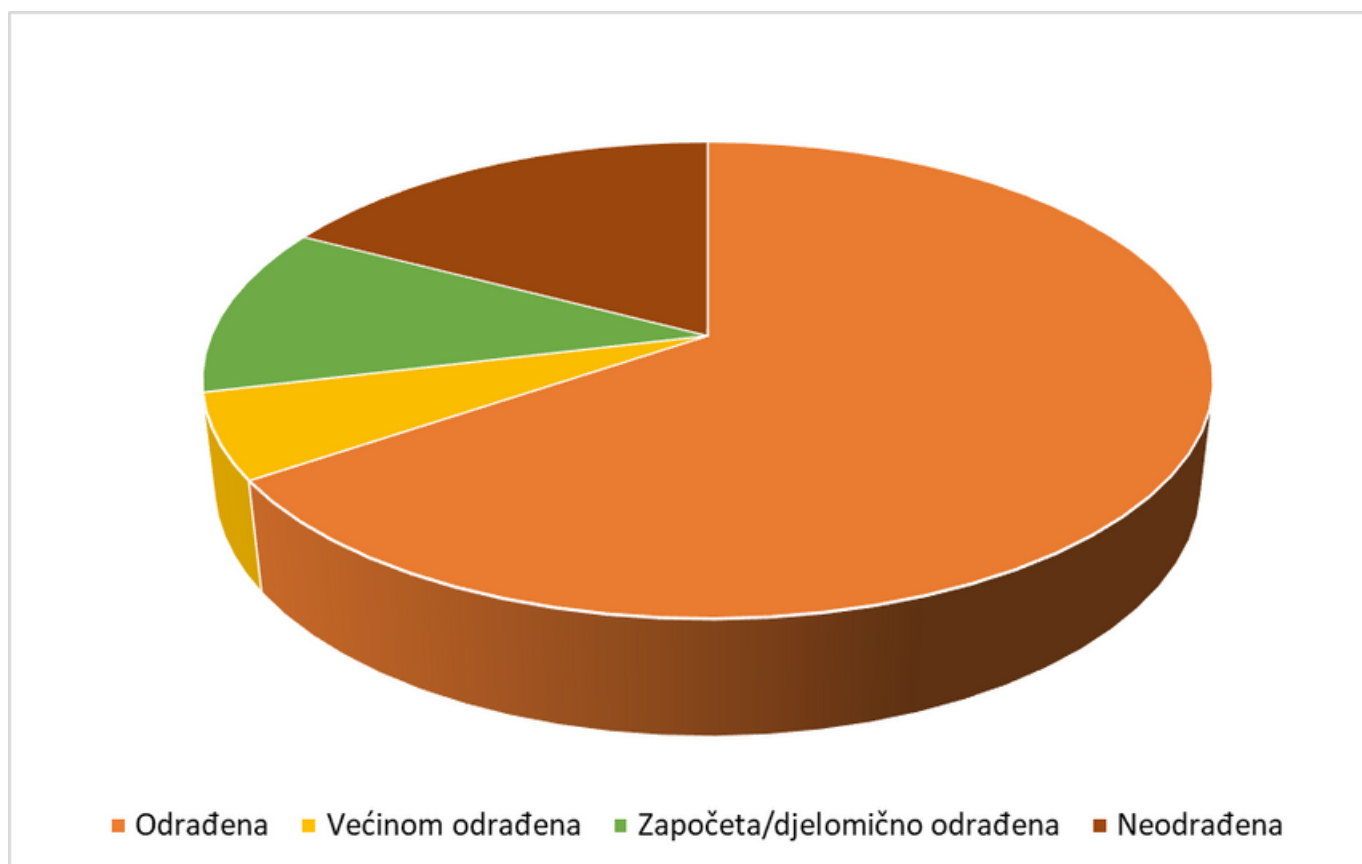
U izvještaju o održivosti Nacionalnog parka Plitvička jezera za 2024. godinu, kao i u prethodnom, uključena su tri načela odnosno standarda održivosti, a to su okolišni, društveni i upravljački. Okolišni kriterij obuhvaća prirodne i kulturne vrijednosti jer je nacionalni park zaštićeno područje, a dalje je dan naglasak na okolišu kroz potrošnju vode, otpad, otpadne vode i energiju. U društvenim kriterijima obuhvatila se suradnja s lokalnom zajednicom i posjećivanje zaštićenog područja, sportske aktivnosti, edukativne aktivnosti i dostupnost, dok upravljački kriterij donosi podatke o financijskoj održivosti, ljudskim potencijalima i preporukama za održive prakse. Prikupljeni i interpretirani podaci odnose se većim dijelom na 2024. godinu.

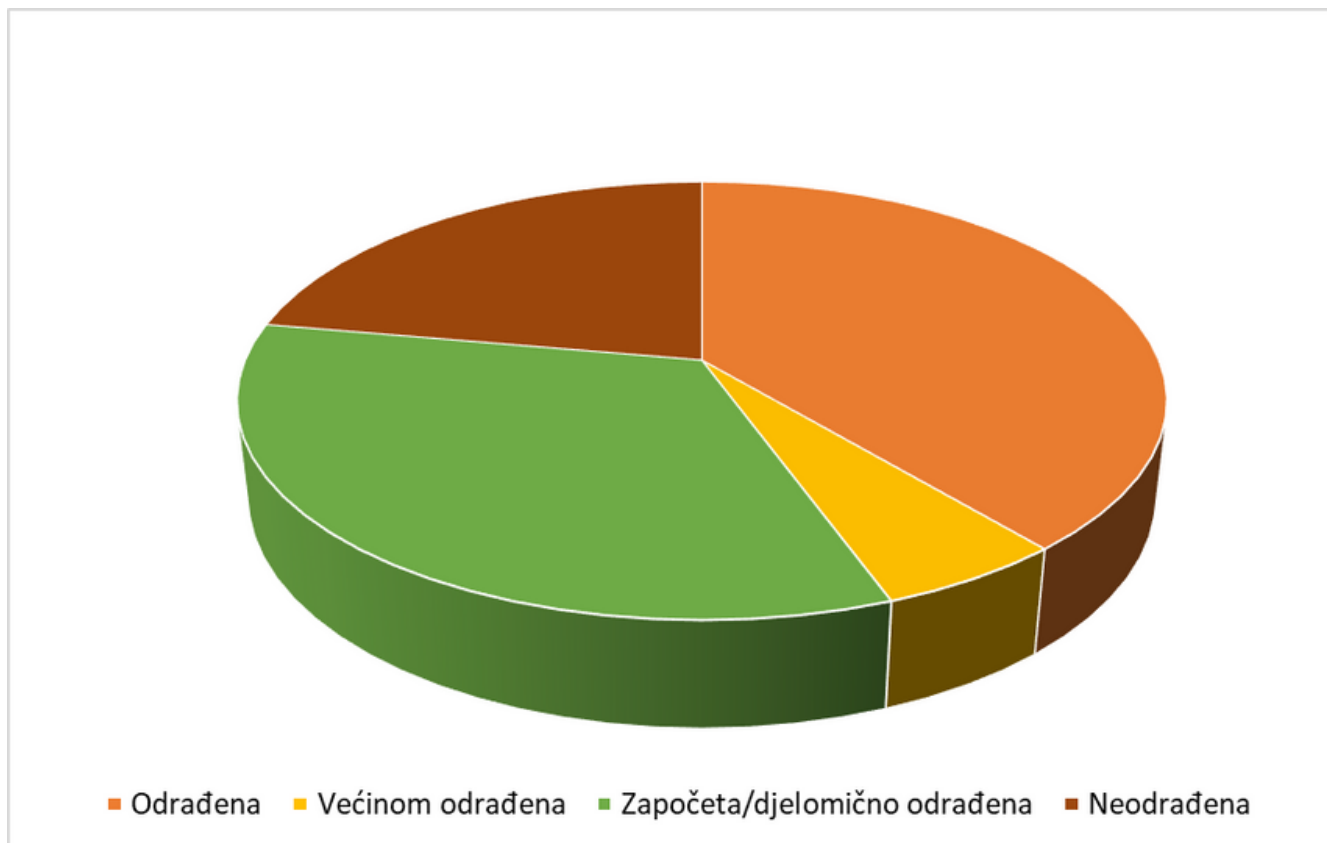
2. ZAŠTITA PRIRODE I OKOLIŠNI KRITERIJI

2.1. Zaštita prirodnih i kulturnih vrijednosti

Izvješće o ostvarivanju Plana upravljanja i Godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja Nacionalnog parka za 2024. godinu [17], prema samoprocjeni provedbe aktivnosti koja se izvještava u tablicama Izvještaja, u dijelu očuvanja prirodnih vrijednosti navodi od ukupno **139** aktivnosti **91 odrađenu aktivnost**. Preostale su većinom odrađene (8) ili djelomično odrađene (16), a 24 aktivnosti planirane u Godišnjem programu za 2024. godinu su neodrađene. Aktivnosti pod očuvanjem prirodnih vrijednosti odnose se na istraživanja, praćenja stanja i aktivne mjere očuvanja, a prenesene su iz Plana upravljanja koji se prema vremenskom tijeku provedbe odnosio na planiranu godinu i u Godišnjem programu za godinu za koju se sastavljalo Izvješće. U odnosu na prošlogodišnji Izvještaj o održivosti, jednaki je broj neodrađenih aktivnosti (24), dok je odrađenih manje za samo 3 aktivnosti.

Samoprocjena provedbe aktivnosti u 2024. godini za očuvanje prirodnih vrijednosti

Samoprocjena provedbe aktivnosti u 2024. godini za očuvanje prirodnih vrijednosti

U temi očuvanja kulturne baštine, koja je također obuhvaćena navedenim dokumentima, u Izvješću o ostvarivanju od ukupno 18 aktivnosti, njih **14** je **odrađeno, većinom odrađeno ili djelomično odrađeno**, dok je neodrađeno 4 aktivnosti.

Osim provedbe raznih znanstveno-istraživačkih radova i praćenja stanja, u jezerskom sustavu i na glavnim vodotocima te krškim izvorima provodi se cjelogodišnje praćenje kakvoće vode i rezultati su dostupni na mrežnim stranicama Nacionalnog parka [8]. Analize se provode u laboratorijama Znanstveno-stručnog centra dr. Ivo Pevalek. U 2024. godini kao i prethodnih godina, između prikaza fizikalno-kemijskih i mikrobioloških pokazatelja odredila se i ocjena stanja prema osnovnim fizikalno-kemijskim elementima na osnovu koje su svi praćeni lokaliteti u **dobrom stanju** (Bijela rijeka, Crna rijeka, Matica, Rječica, Sartuk, Plitvica, Korana te izlazne barijere Prošćanskog jezera, Gradinskog jezera, Kozjaka i Novakovića Broda).

Mikrobiološki laboratorij i izlazna barijera Gradinskog jezera

U 2024. godini nakon detaljnih priprema te uz potporu WWF Adria i programa Open Rivers, krenulo se u projekt uklanjanja umjetnih pregrada na vodotoku Bijele rijeke. Radovi su obuhvatili uklanjanje četiri umjetne pregrade, a završeni su početkom 2025. godine, spajanjem Bijele i Crne rijeke u naselju Plitvički Ljeskovac. Bijela rijeka, kao tekućica kratkog toka još od kraja 19. stoljeća započinje svoje promjene uvjetovane utjecajem čovjeka među kojima su ipak one najagresivnije napravljene polovicom 20. stoljeća u obliku betonskih pregrada i usmjeravanja toka na pojedinim lokacijama u betonske cijevi. Ovim zahvatom sve je to uklonjeno, a određene lokacije radi očuvanja Natura 2000 staništa su restaurirane s manjim zahvatima. Cjelokupni projekt trebao bi omogućio migraciju i povratak dunavske pastrve u vodotok Bijele rijeke uz druge konzervacijske mjere koje slijede [9].

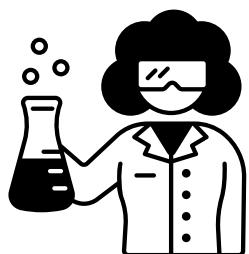

Betonska pregrada i kanaliziranje vodotoka Bijele rijeke prije uklanjanja i nakon provedenog zahvata uklanjanja

Tijekom 2024. godine provedeno je oko 44 znanstveno-istraživačka projekta odnosno praćenja stanja koja su se u prvom redu odnosila na očuvanje prirodnih vrijednosti, a oko 17 stručna projekta odnosno praćenja stanja Služba zaštite je odradila samostalno.

U području očuvanja kulturne baštine provedeni su radovi izrade projektne dokumentacije, obnove i/ili konzerviranja za objekte: lugarnica na Prijeboju, hidroelektrana na Burgetu i Krčingrad. Završen je objekt uređenja i obnove restorana (kavane) Kozjak. Započeli su radovi na izgradnji prezentacijskog centra Medveđak. Provodio se otkup starih razglednica. Provedeno je hortikulturno uređenje restorana Poljana kao i drugih objekata nacionalnog parka.

Provedene su brojne aktivnosti vezane uz očuvanje prirodnih vrijednosti kao što su: samostalne akcije čišćenja jezera, aktivnosti čišćenja šumskih cesta i šumskih čistina, konzervacijske mjere vezane uz obnovu populacija dunavske pastrve – izlov invazivnih vrsta riba te je započelo prvo uklanjanje umjetnih betonskih pregrada na Bijeloj rijeci. Nastavljene su redovite mjere očuvanja i održavanja na travnjačkim površinama i vlažnim staništima: mjere očuvanja močvarnog plavca (uklanjanje drvenaste vegetacije), uklanjanje invazivnih vrsta (ambrozije), održavanje lokvi na području Parka, održavanje bazofilnih cretova, aktivno upravljanje (košnja) suhih kontinentalnih travnjaka (na 2 ha, vištinama i travnjacima tvrdače (na 2 ha) te travnjacima beskoljenke (na 2,6 ha).

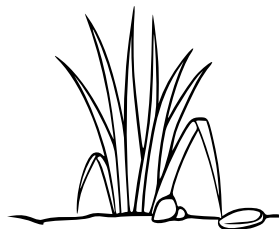
Znanstveno-istraživački
projekti i praćenje
stanja

Izlov alohtonih
vrsta riba

Obnova objekata
kulturne baštine

Održavanje lokvi

Košnja travnjaka

Hortikulturno uređenje
oko objekata

Uklanjanje
drvenaste
vegetacije

2.2. Potrošnja vode

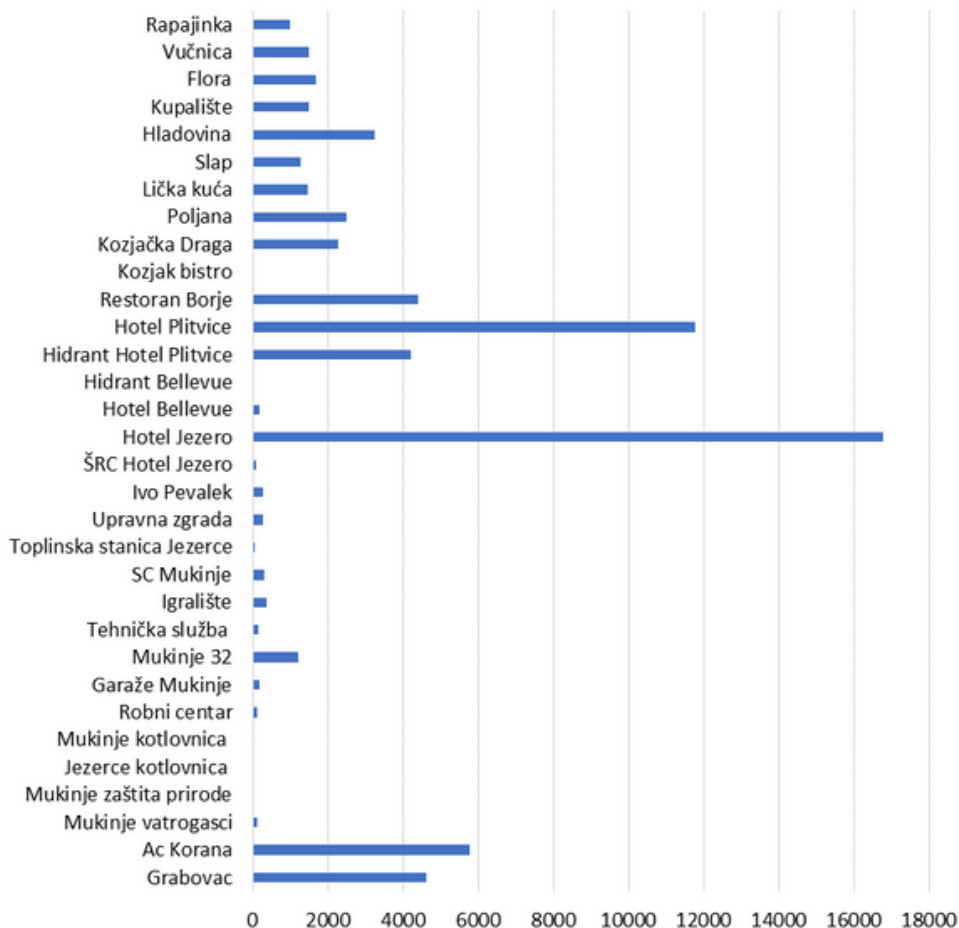
Ličke vode d.o.o. (nekadašnji Vodovod Korenica d.o.o. i Spelekom d.o.o.), nadležno su poduzeće koje provodi praćenje, obnovu i održavanje vodovodnog sustava na području nacionalnog parka, a nacionalni park jedan je od važnih dionika uključenih u projekt ulaganja u izmještanje vodoopskrbnog sustava iz područja Parka uz projektiranje novog vodovodnog sustava Ličke Jasenice. Vodoopskrbni sustav općina Plitvička Jezera i Rakovica ima ukupnu duljinu mreže od oko 185 km, pri čemu na području nacionalnog parka nalazi se oko 20 km [10]. Aktivnosti po ovom pitanju napreduju i najveći je iskorak učinjen u 2025. godini i dalje je u tijeku izrada projektne dokumentacije te pribavljanje posebnih uvjeta za izdavanje lokacijske dozvole. Izradu dokumentacije financiraju Hrvatske vode s 80%, Nacionalni park s 10%, Ličke vode sa 6% te Vodovod i kanalizacija d.o.o. Karlovac s 4% [11].

„Trajno i sigurno rješenje vodoopskrbe općine Rakovice i Nacionalnog parka Plitvička jezera leži u budućem dobavnom vodoopskrbnom sustavu Lička Jasenica – Rakovica – NP Plitvička jezera. Zahvatom kapaciteta 67 l/s na vodotoku Lička Jasenica u općini Saborsko, putem magistralnih cjevovoda ukupne duljina cca 45.110,00 m, vodospreme Mali Slivnik te 3 precrpne stanice, zadovoljile bi se potrebe ovoga područja.“ [11]

Za nacionalni park, u 2024. godini prema dostupnim podacima potrošnje vode po različitim objektima, ukupno je utrošeno 67 423 m³ vode, a izračun potrošnje ukupno je obuhvatio 32 objekta. Najveća potrošnja je karakteristična za hotel Jezero koji je otvoren za turističku djelatnost cijelu godinu, a zatim slijede hotel Plitvice i kamp Korana. Iako je potrošnje vode u 2024. godini u odnosu na 2023. godinu veća za oko 9 %, **pojedini objekti bilježe smanjenje ukupne godišnje potrošnje poput restorana Ličke kuće i Poljane te autokampa Borje**. Cjelokupnu razliku potrošnje posebno u ugostiteljsko-turističkim objektima moguće je povezati s ukupnim godišnjim brojem posjetitelja koji bilježi povećanje od 2,93 % u 2024. godini u odnosu na 2023. godinu. Nužno je obratiti pozornost na potrošnju vode u svim objektima koje koriste i zaposlenici kroz **dobre održive prakse uštede vode**, a svakako je za smanjenje potrošnje moguća i ugradnja senzornih slavina s ograničenim vremenom toka. Iz ove potencijalne ugradnje potrebno je izuzeti laboratorij jer se slavine koriste i u druge svrhe i nužan je tok vode koji se ručno zaustavlja. Zgrada ZSC-a bilježi značajno smanjenje potrošnje vode u 2024. godini u odnosu na 2023. godinu (za oko 73%).

Potrošnja vode u 2024. godini

Potrošnja vode u objektima Nacionalnog parka Plitvička jezera

U 2024. godini, kao i prethodnih godina, provedena su uzorkovanja i analize pitke vode i vode iz Filtrirnice što je mjesečno uključivalo 6 objekata na području nacionalnog parka (Kozjačka draga, Slap, Vučnica, Poljanak – javna slavina, Filtrirnica – prerađena voda i Filtrirnica – sirova voda) od čega 3 objekta nisu pod njegovim upravljanjem (javna slavina u Poljanku te Filtrirnica). Analize kakvoće vode objavljuju Ličke vode d.o.o. na svojim mrežnim stranicama [12], a uzorkovanje i analize provodi Zavod za javno zdravstvo Ličko-senjske županije (ZZJZ). Ukoliko dođe do određenog odstupanja od maksimalno dozvoljenih koncentracija nekog od pokazatelja, ZZJZ je dužan ponoviti ispitivanje kakvoće vode, dok Ličke vode d.o.o. na svojim mrežnim stanicama postave obavijest s uputama za lokalno stanovništvo

Analize pitke vode na lokacijama u 2024. godini:

Bistro Kozjačka draga
Bistro Slap
Bistro Vučnica
Poljanak - javna pipa
Filtrirnica - prerađena voda
Filtrirnica - sirova voda

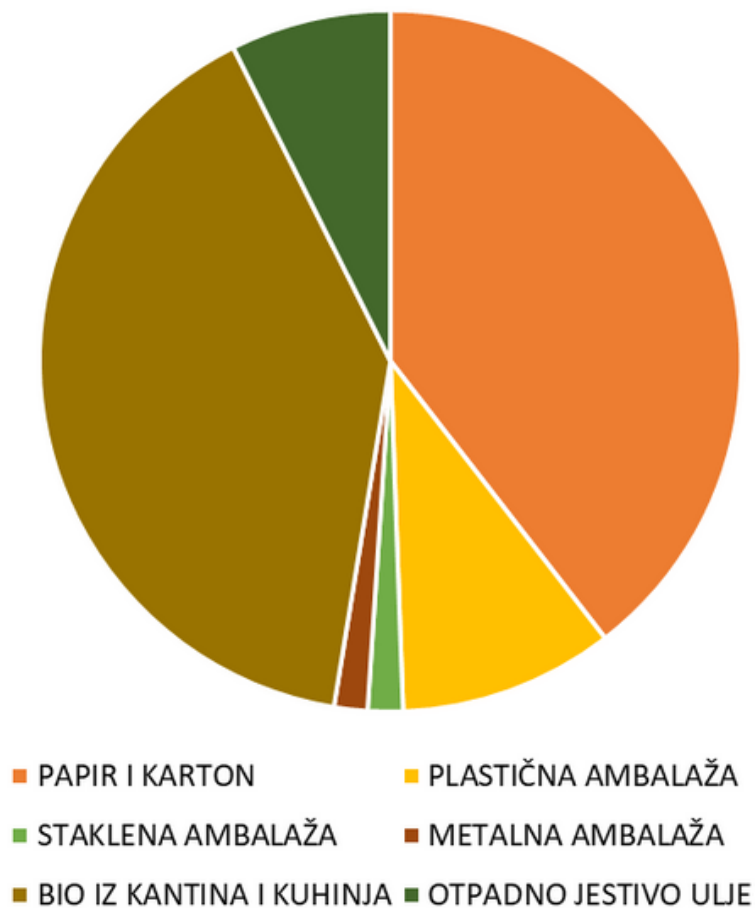
2.3. Zbrinjavanje otpada

Javna ustanova sukladno zakonodavnim okvirima sklapa ugovore za zbrinjavanje otpada za otpad koji se selektira (razvrstava), dok za miješani otpad surađujemo s nadležnim komunalnim tijelima. Otpad se selektira prema kategorijama: papir, staklo, plastika, metal, tekstil, glomazni otpad te prema zakonskim propisima otpad se prikuplja i predaje ovlaštenom sakupljaču uz prateći list, a nakon provedenog zbrinjavanja izvještava se u Registar onečišćenja okoliša putem odgovarajućih obrazaca.

Tijekom 2024. godine ukupno je prikupljeno i na odgovarajući način zbrinuto 169.736 kg raznovrsnog otpada pri čemu se najveća količina zbrinutog otpada nalazi u biootpadu iz kantina i kuhinja (48 046 kg) te papiru i kartonu (47 455 kg). Preostale vrste otpada poput plastične, staklene i metalne ambalaže ne predstavljaju značajne udjele, dok se otpadno jestivo ulje u 2024. godini zbrinulo u količini od 8 888 kg. U odnosu na 2023. godinu, količine otpada plastične ambalaže i otpadnog jestivog ulja u 2024. godini bilježe pad (-27,53% i -15,83%), dok je značajan porast zbrinutih količina biootpada iz kantina i kuhinja što može upućivati na povremene prekide u radu uređaja za uklanjanje otpada od hrane, ali i povećanje broja konzumenata hrane u ugostiteljskim objektima. Nastojanja su Javne ustanove za smanjenjem količina otpada od hrane i posjetitelji se potiču afirmativnim porukama istaknutima na recepciji npr. hotela Jezero.

„Zaustavite otpad od hrane u našem restoranu“
– poruka u hotelu Jezero

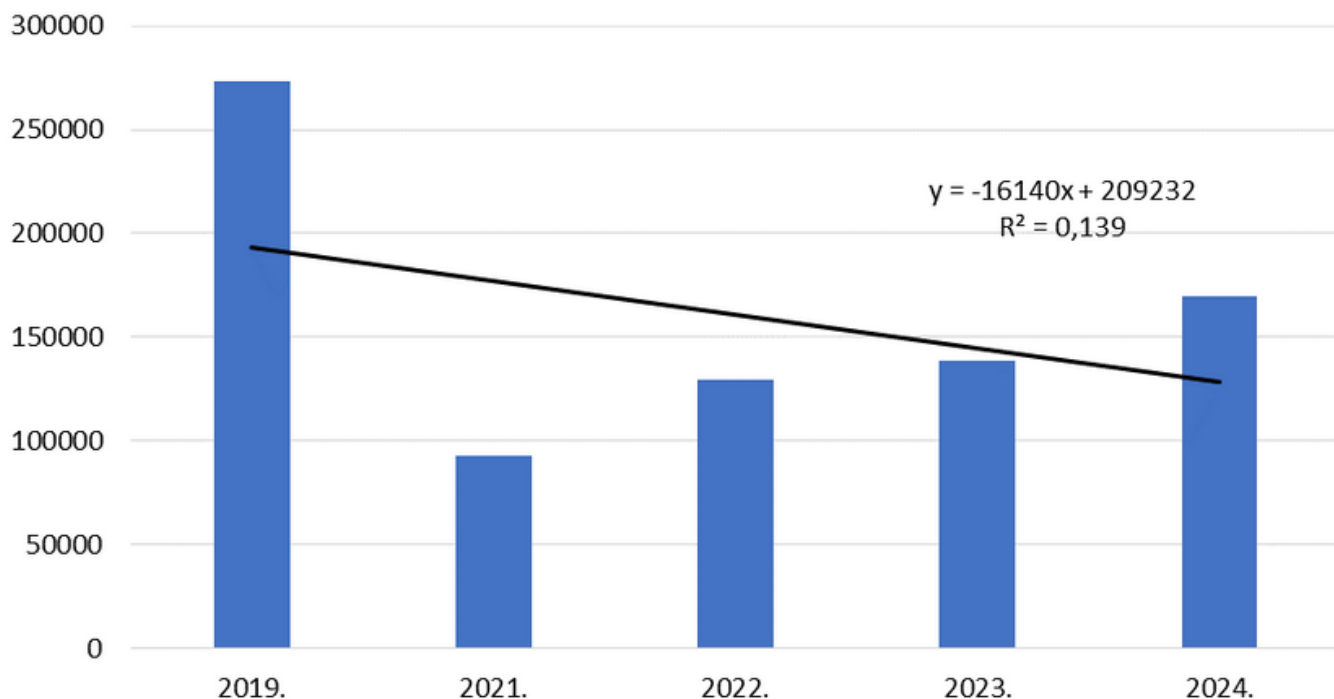

Količina otpada prema određenim vrstama zbrinuta u 2024. godini

U podacima o zbrinjavanju otpada ključno je nekoliko čimbenika koji dovode do različitih vrsta otpada i njihovih količina koje se godišnje zbrinjavaju, a to su slijedeći:

- objekti ne rade u jednakim uvjetima cijelu godinu,
- dio otpada određene vrste se u pojedinoj godini zbrinjava u većoj količini jer se provode održavanja objekata te se javlja dodatna potreba za zbrinjavanjem,
- redovna održavanja separatora i mastolovaca.

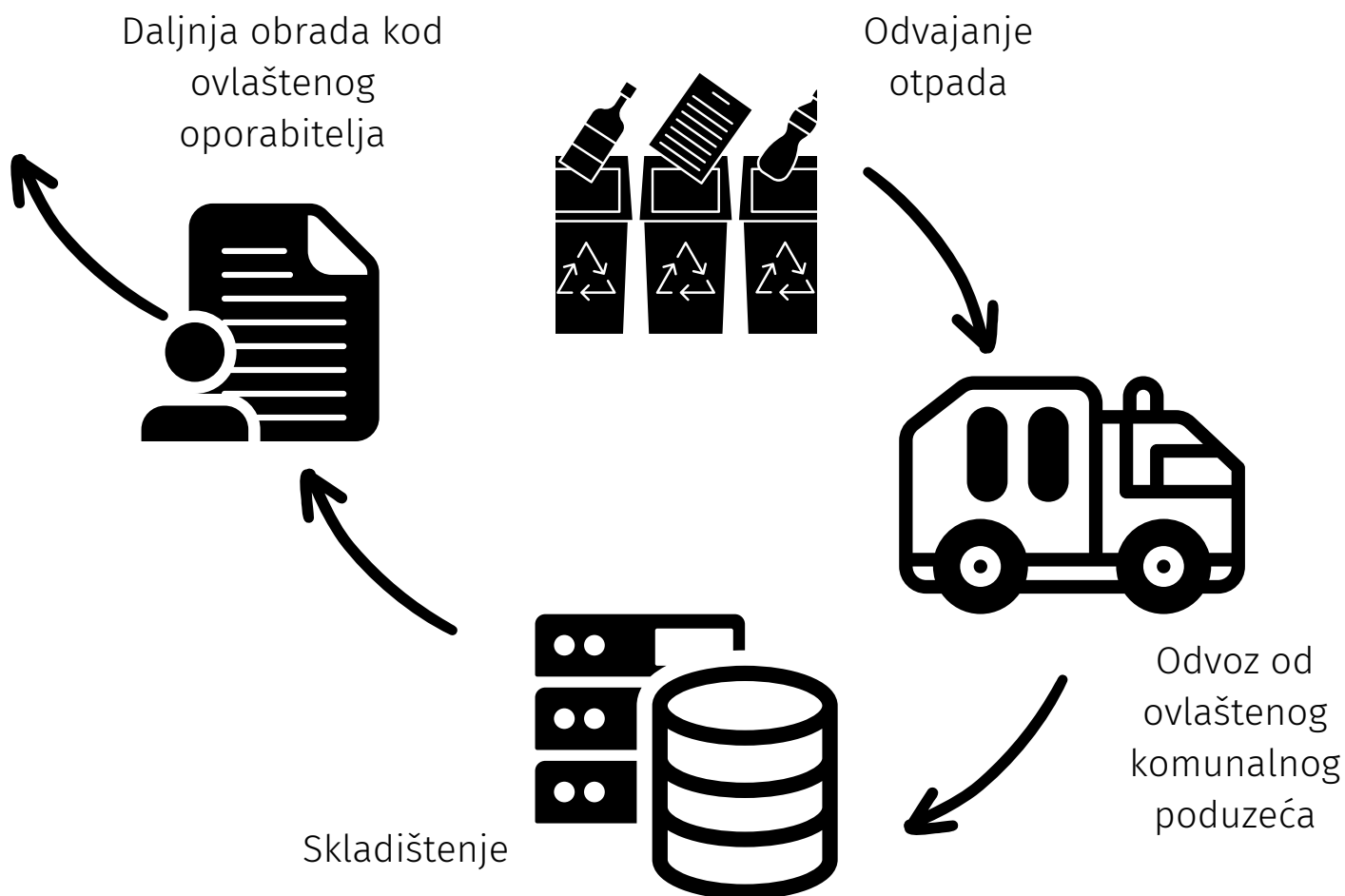
U nacionalnom parku je kroz razne djelatnosti i pružanje usluga ipak zabilježen porast zbrinutih i razvrstanih količina otpada za 22% u odnosu na 2023. godinu. Međutim, **trend** koji se odnosi na ukupno zbrinute i razvrstane količine otpada u razdoblju od 2019. godine do 2024. godine (izuzeta je 2020. godine zbog smanjenog obima poslovanja uslijed pandemije koronavirusa) je u **padu**.

Trend ukupno zbrinutih količina otpada raznih vrsta za razdoblje od 2019. do 2024. godine

Javna ustanova ima **Plan gospodarenja otpadom za razdoblje od 2022. – 2027.** [13], a kao proizvođač otpada koji stvara 200 ili više kilograma otpada godišnje dužni smo izraditi plan gospodarenja otpadom. Otpad nastaje u svim djelatnostima unutar Ustanove, a s otpadom se postupa na način da se odlaže u za to predviđene kante i kontejnere. Također to uključuje i odvojeno prikupljanje dijela otpada putem posebnih posuda na tzv. eko-otocima ili zelenim otocima. Na ovim lokacijama odvaja se plastika (PET, ambalaža za prešanje), staklo, limenke, papir, a dalje otpad odvozi Komunalac Korenica gdje se otpad skladišti i predaje na daljnju obradu ovlaštenom oporabitelju. Dio otpada nastalog u poslovanju se i privremeno skladišti na određenim mjestima i u odvojenim zatvorenim posudama do trenutka odvoza od strane ovlaštenih osoba te ide na daljnju obradu i/ili zbrinjavanje. Iz otpada je moguće izdvojiti iskoristive komponente kao sekundarne sirovine što ovisi o vrsti otpada.

Navedenim Planom je procijenjen porast količine komunalnog otpada (komunalni miješani ili kućni otpad) na godišnjoj razini od 1,5% do 2% zbog porasta turističke aktivnosti u području. Proizvodni otpad je onaj koji nastaje u proizvodnom procesu i dijeli se na neopasni i opasni. Na području nacionalnog parka u gotovo svim objektima nastaje proizvodni otpad kao i posebne kategorije otpada poput električnog i elektronskog, otpadnih ulja, PET ambalaže, građevinskog otpada, glomaznog otpada i slično.

Javna ustanova nastoji poduzeti **korake za smanjenje količina otpada na godišnjoj razini bar za 10%**, međutim, zbog neujednačenog rada ugostiteljsko-turističkih objekata kao i značajnih infrastrukturnih obnova i radova, to nije uvijek moguće. Cilj bi bio **na godišnjoj razini smanjiti količine otpada plastične ambalaže, biootpada iz kantina i kuhinja te otpadno jestivo ulje**. Tome svakako može pomoći i novopostavljeni uređaj za uklanjanje otpada od hrane nabavljen dijelom iz sredstava javnog poziva Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Ovaj uređaj dehidrira otpad i pretvara ga u produkt koji se dalje koristi kao ulazni materijal za komposter.

Uređaj za dehidriranje otpada od hrane u hotelu Jezero

2.4. Otpadna voda

Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda nije pod upravljanjem nacionalnog parka već njime upravlja tvrtka Ličke vode d.o.o., a 2018. godine na lokaciji Rastovača postavljen je uređaj za pročišćavanje otpadnih voda. Trajno rješenje za šire područje koje uključuje i općinu Rakovica za prikupljanje i pročišćavanje otpadnih voda nastojat će se osigurati višemilijunskim projektom aglomeracije koji je još u fazi razvoja. Uređaj nije mobilni u smislu da se može premještati već jedino nema ukopane temelje, ali u svakom pogledu funkcionira prema zadanom kapacitetu.

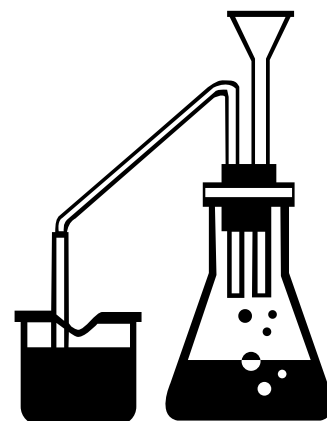

Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda

Jednako kao i u 2023. godini, u 2024. godini provedene su **analize otpadne vode u kontrolnim i revizornim oknima** hotela Bellevue, Jezero, Plitvice, restoranima Lička kuća, Poljana i Borje, autokamp Korana te manjim objektima Kozjačka draga, Kupalište, Labudovac, Vučnica i Slap. Analize pokazatelja kao što su temperatura, BPK₅, KPK, taložive tvari, pH vrijednost, ukupna ulja i masti, ukupni ugljikovodici, anionski detergentsi, ukupni fosfor i ukupni dušik imaju određene maksimalno dozvoljene koncentracije prema Vodopravnoj dozvoli i ukoliko neki od uzoraka odstupa u vrijednostima određenog pokazatelja, uzorkovanje je potrebno ponoviti.

Pokazatelji koji se prate u kontrolnim i revizornim oknima objekata:

Temperatura
BPK5
KPK
Taložive tvari
pH vrijednost
Ukupna ulja i masti
Ukupni ugljikovodici
Anionski detergensi
Ukupni fosfor
Ukupni dušik

Na ovaj način Javna ustanova osigurava kontinuirano ispitivanje otpadne vode i prije samog mobilnog uređaja za pročišćavanje, a s ciljem održavanja potrebne Vodopravne dozvole.

Evidenciju pražnjenja septičkih i sabirnih jama na području Nacionalnog parka provode Ličke vode d.o.o. Prosječno se godišnje izvršilo oko **240 pražnjenja septičkih i sabirnih jama** (prema ustupljenim podacima za razdoblje od 2020. do 2024. godine).

2.5. Emisije iz nepokretnih izvora

Na području nacionalnog parka, a vezano za osiguravanje toplinske energije objekata i naselja, postavljena je nepokretna infrastruktura za grijanje koja koristi kao gorivo ili ukapljeni naftni plin (4 postrojenja) ili ekstra lako loživo ulje (3 postrojenja). Na ovoj infrastrukturi nužno je provoditi praćenje emisija onečišćujućih tvari svake dvije godine i Javna ustanova je u 2023. godini putem ovlaštene tvrtke provela mjerenje koncentracije emisija plinova. Mjerenja obuhvaćaju pokazatelje ugljikov (II) oksid, okside dušika kao NO₂, dimni broj (za ukapljeni naftni plin) te emisije koncentracije oksida sumpora kao SO₂ i krute čestice za drugu vrstu postrojenja. Kako je iduće mjerenje planirano provesti u 2025. godini, navedeni podaci nisu predmet ovog izvještaja već će biti u idućem. Za grijanje Športsko-rekreacijskog centra koristi se kruto gorivo (drveni peleti) i uz ugljikov (II) oksid, okside dušika kao NO₂ prati se i pokazatelj zacrnjenja. Grijanje na pelete omogućeno je na lokalitetu lugarnice u Čorkovoj uvali, snage 6,34-29,14 kW.

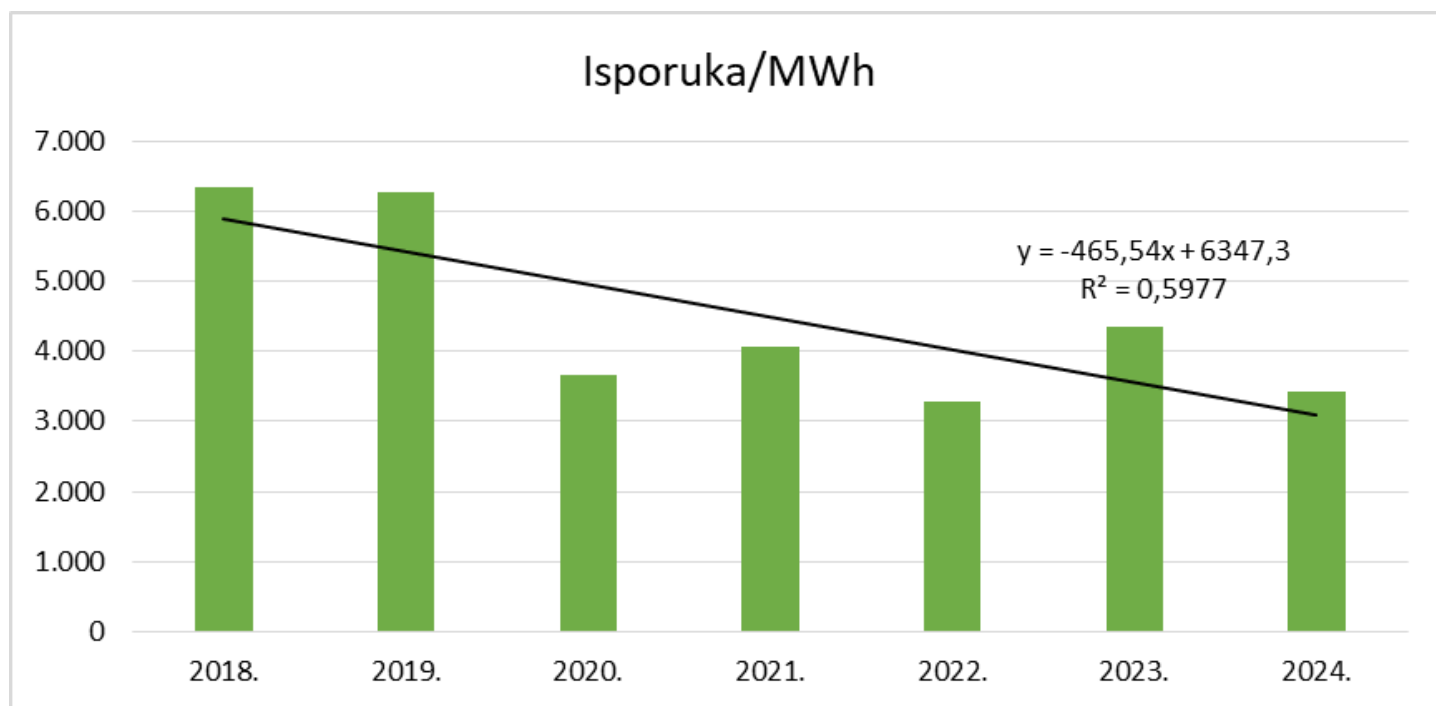
Plan upravljanja, aktivnost ED18:

Projektirati, ishoditi dozvole i suglasnosti i izgraditi nove te zamijeniti postojeće energane u cilju poboljšanja energetske učinkovitosti i opskrbe ekološki prihvatljivim izvorima energije

U desetogodišnjem Planu upravljanja u temi E. Razvoj kapaciteta i upravljanje Javnom ustanovom te podtemi ED. Komunalna i prometna infrastruktura, planirana je aktivnost ED18. Projektirati, ishoditi dozvole i suglasnosti i izgraditi nove te zamijeniti postojeće energane u cilju poboljšanja energetske učinkovitosti i opskrbe ekološki prihvatljivim izvorima energije **što Javnu ustanovu vodi u smjeru učinkovite i održive opskrbe energentima koji doprinose smanjenju emisija stakleničkih plinova.**

2.6. Energija

Nacionalni park Plitvička jezera je od 2018. godine nositelj certifikata ZelEn kojeg isporučuje HEP Opskrba d.o.o., a certifikat je zapravo potvrda o količinama isporučene električne energije u godinu dana koja dolazi iz 100% obnovljivih izvora energije. Prateći potrošnju energije na osnovu isporučene električne energije u MWh od 2018. – 2024. godine trend količine isporučene energije je u padu, što može uputiti na to da se manje energije troši za potrebe rada cjelokupne Ustanove.

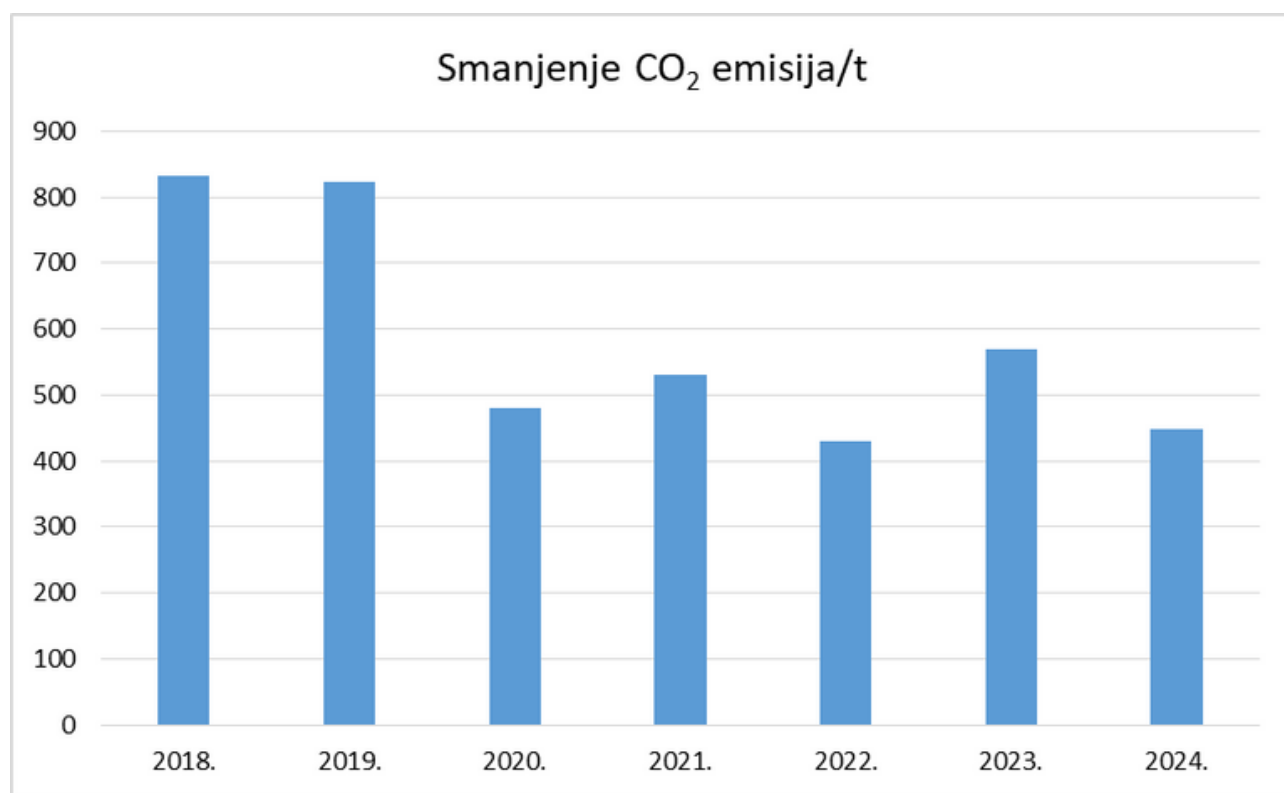

Količina isporučene električne energije iz obnovljivih izvora energije prema ZelEn certifikatu

ZelEn certifikat za 2024. godinu

Prema dostupnom kalkulatoru za izračun **smanjenja emisija CO₂ iz isporučenih količina energije** [14] bilo je moguće izračunati smanjenje CO₂ emisija u tonama za razdoblje aktivnog dobivanja certifikata odnosno od 2018. do 2024. godine.

Grafički prikaz smanjenja emisija CO₂ u tonama iz isporučene zelene energije za razdoblje od 2018.-2024.

Uz navedeno, u obnovi objekata Javne ustanove svakako je pozitivan primjer postavljanja solarnih panela u blizini lugarnice u Čorkovoj uvali gdje zbog specifičnosti lokaliteta i s ciljem očuvanja područja, električna energija se dobiva iz obnovljivog izvora energije snage 5400 W te predstavlja dobar iskorak ka zelenoj tranziciji. Postavljanje autonomne solarne elektrane odvijalo se tijekom obnove lugarnice.

Novi infrastrukturni projekti također predviđaju postavljanje nove energane na ukapljeni naftni plin (90%) i biomasu (10%) za grijanje objekata na Velikoj Poljani, sustav grijanja na pelete i dizalice topline. Hotel Plitvice prema projektnoj dokumentaciji predviđa da 23,7% ukupne isporučene energije za rad sustava dolazi iz obnovljivih izvora energije.

2.7. Mobilnost

U Nacionalnom parku Plitvička jezera u 2024. godini nisu nabavljena nova električna vozila, a trenutno je u voznom parku Ustanove 8 električnih vozila te 3 hibridna vozila. Također, u sustavu prijevoza posjetitelja aktivno je 8 elektrobrodova, a za prijevoz posjetitelja koriste se panoramska vozila.

Prema Izvještaju o realizaciji Plana upravljanja i godišnjeg programa za 2024. godinu nabavljena su još 2 vozila.

I dalje su s ciljem povećanja dostupnosti nacionalnog parka za električne automobile (slika 15) aktivne tri lokacije s 12 AC Wallbox punionicama snage do 22kW i jedna AC/DC punionica snage do 50 kW za punjenje električnih automobila (Ulaz 1, parkiralište hotela Jezero te parkiralište restorana Borje) [15].

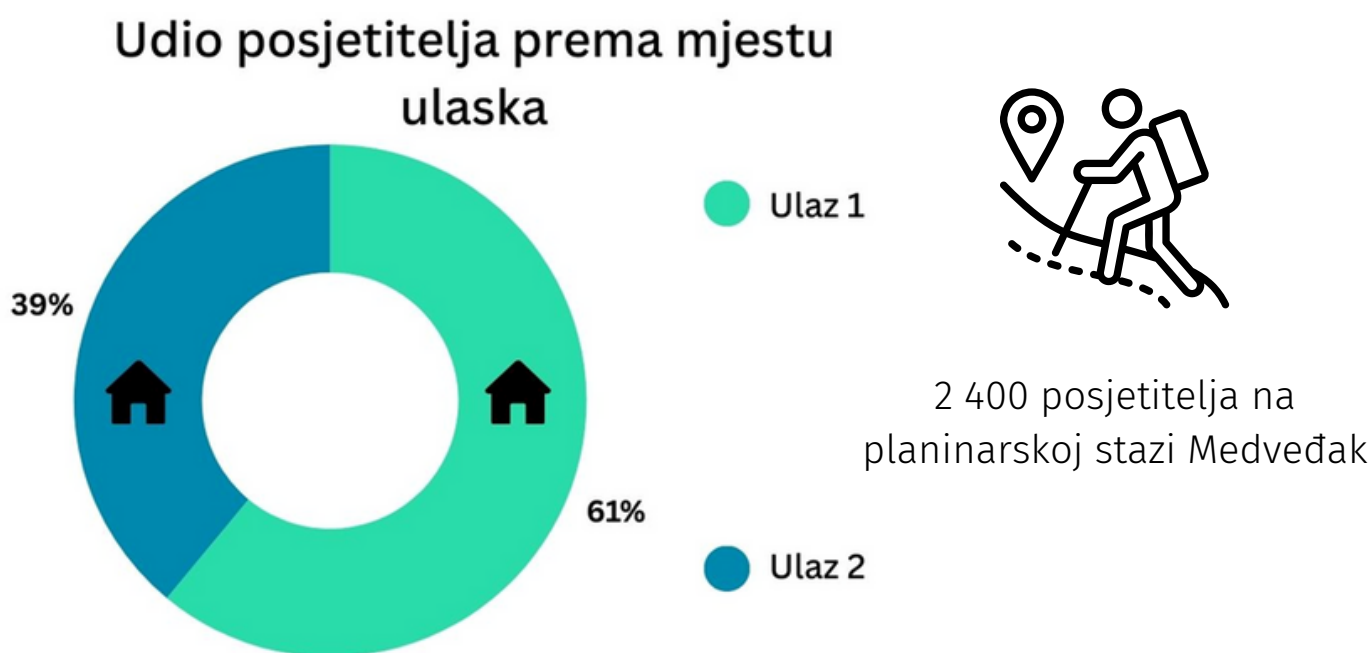

Punionice na parkiralištu hotela Jezero

3. DRUŠTVENI KRITERIJI

3.1. Posjećivanje u 2024. godini

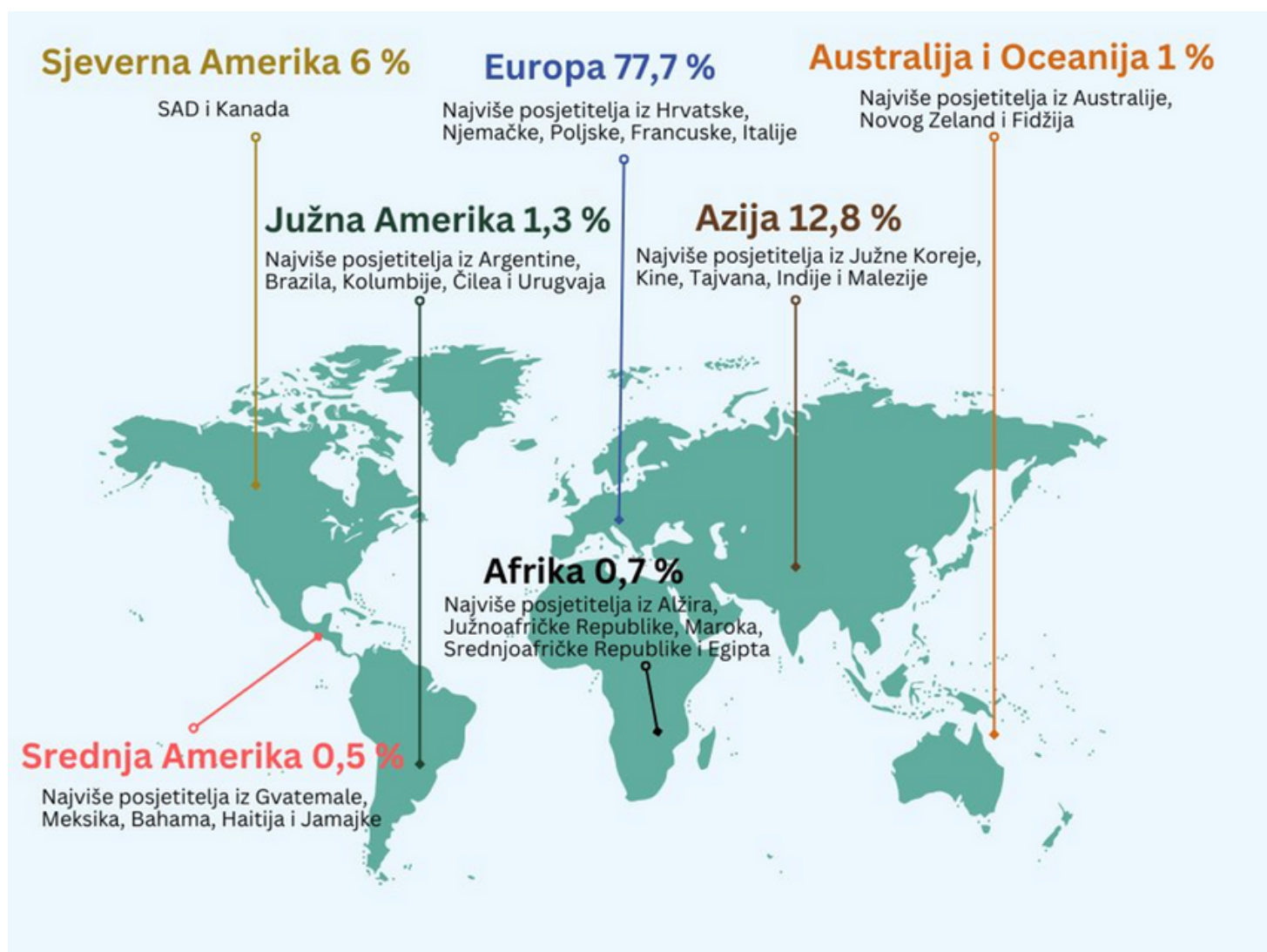
U 2024. godini Nacionalni park Plitvička jezera ukupno je posjetilo 1.492.994 posjetitelja što je u odnosu na 2023. godinu povećanje od 2,93%. Prema izmjerenom broju posjetitelja obzirom na lokaciju ulaska u Park, na Ulazu 1 zabilježen je veći broj ulazaka u odnosu na Ulaz 2.

Udio posjetitelja prema mjestu ulaska u nacionalni park

Procijenjeno je da je planinarsku stazu Medveđak koristilo 2400 posjetitelja. U strukturi posjetitelja, zabilježeno je 79 % odraslih, 13,7 % djece u dobi između 7 i 18 godina te 7,3 % studenata. Nacionalni park Plitvička jezera posjećuju i osobe s invaliditetom (odrasli i djeca). U 2024. godini ukupan broj posjetitelja s nekim oblikom dugotrajnih tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili osjetilnih oštećenja bio je 4.451. Iako svi dijelovi posjetiteljskog sustava nisu prilagođeni osobama s invaliditetom, vizija našeg zaštićenog područja je omogućiti bolju dostupnost pojedinih staza te uložiti u pristupačnost informacija osobama s oštećenjima vida te gluhim i nagluhim osobama.

Analiza cjelogodišnjeg turizma uz podatke o posjetiteljima provedena je i za turistički promet u objektima i javno je dostupna na službenim stranicama nacionalnog parka u odjeljku **Održivost** [16].

Udjeli posjetitelja prema kontinentima

Nacionalni park Plitvička jezera posjećuju posjetitelji iz cijeloga svijeta pri čemu je u 2024. godini najveći udio iz europskih zemalja (77,7 %) te iz zemalja Azije (12,8 %). Udio posjetitelja iz Sjedinjenih Američkih Država i Kanade iznosi 6 %, Južne Amerike 1,3 %, a Srednje Amerike i Afrike 0,5 % odnosno 0,7 %. Iz zemalja Australije i Oceanije udio posjetitelja je bio 1 %. Ako se promatraju europske zemlje, najveći broj posjetitelja bio je iz Hrvatske, zatim Njemačke, Poljske, Francuske i Italije (slika 17). Broj posjetitelja iz Hrvatske ne odnosi se samo na broj osoba s područja Hrvatske već i onih posjetitelja koji žive u inozemstvu, ali koriste nacionalni broj mobitela za kupovinu ulaznica.

Udio posjetitelja iz Hrvatske u ukupnom udjelu posjetitelja iznosio je 15 %, što znači da Nacionalni park Plitvička jezera ipak u najvećem broju posjećuju strani turisti (85 %).

15%

85%

3.2. Rekonstrukcija staza

Prethodno rekonstruirane staze na području Velika Poljana – Hladovina i Velika Poljana – Mukinje su uspješno završene. Posjetiteljski sustav uz jezersku zonu čini 22 km održavanih staza i mostića, a u 2024. godini potpuno je obnovljeno 250 m drvenih mostića te zamijenjeno 36 informativnih ploča [17].

S ciljem boljeg upravljanja posjećivanjem u nacionalnom parku, posebno na točkama gdje se zadržava veći broj posjetitelja, u potpunosti je obnovljena staza prema Velikom slapu, a ujedno je proširena staza na Velikom prštavcu i uklonjeno proširenje staze za fotografiranje.

Nekadašnji *photo-point* ispred vodopada Veliki prštavac te lokacija nakon uklanjanja *photo-pointa*

3.3. Edukativne aktivnosti

Tijekom 2024. godine provedene su mnogobrojne edukativne aktivnosti i to posebno s **lokalnom zajednicom najviše kroz razne edukativne programe s osnovnim školama**. Aktivni su bili edukativni programi „Mali istraživači voda“ (namijenjen predškolskom uzrastu, 1. i 2. razredu osnovne škole), „Voda života“ (za 5. – 8. razred osnovne škole), „Plitvička jezera pod zelenim povećalom“ (za 3. i 4. razred osnovne škole), program o šumskim ekosustavima (6. – 8. razreda), „Šareni svijet livada“ (3. – 6. razred) i program „Što se događa s klimom?“ (6. razred). Na navedenim programima ukupno je sudjelovalo **209 učenika**. Povodom Europskog dana parkova održan je edukativni program za učenike 8. razreda „Mladi čuvari prirode“ na kojem je sudjelovalo 33 učenika.

Redovno se provodila i aktivnost **održavanja stručnih prezentacija** grupama stranih posjetitelja iz programa Road Scholar u kojima je tijekom godine ukupno sudjelovalo 784 posjetitelja. Provedena je i **edukacija za vodiče** uz sudjelovanje 70 zainteresiranih osoba [17].

Provedba edukativnog programa
„Mladi čuvari prirode“

Dio društveno odgovornog poslovanja usmjeren je i prema mogućnosti volontiranja i to trenutno na aktivnom programu **Zeleni čuvar** od 2016. godine koji se odnosi na volontiranje za zainteresirane sudionike čije se prijave primaju putem portala Volontiraj u Parkovima Hrvatske [18]. U 2024. godini sudjelovalo je 6 volontera iz Belgije, Rumunjske, Italije i Ujedinjenog Kraljevstva koji su prikupili 549 volonterskih sati. Tijekom svih godina od početka provedbe volonterskog programa ukupno je sudjelovalo 44 volontera/ke i prikupljeno je 4274 sati.

Volonteri u kolovozu 2024. godine u posjetiteljskom sustavu

Javna ustanova Nacionalni park Plitvička jezera je nositelj srebrnog Green Destinations priznanja i obzirom da je priznanje stečeno u 2023. godini ono je bilo validno za iduće dvije godine. Tijekom tog razdoblja, a posebno u 2024. godini istaknuli smo provedbu raznih aktivnosti vezanih za temu održivosti na službenim stranicama nacionalnog parka koja se ujedno i prevodi na 4 jezika te redovno nadopunjuje temama održivosti [19].

U 2025. godini pokrenuli smo proces obnove Green Destinations priznanja koje je za nacionalni park završilo iznimno uspješno te smo dobili **zlatno Green Destinations priznanje**.

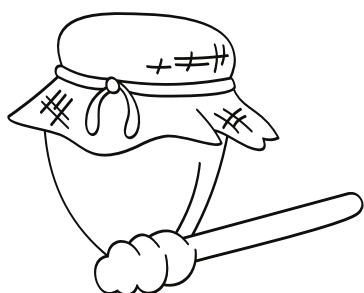

Zlatno Green Destinations priznanje

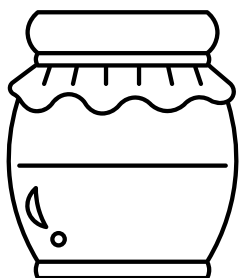
U 2024. godini kao i prethodnih godina, održani su nastupi kulturno-umjetničkih društava s područja Karlovca, Slunja, Korenice i Otočca [20] pri čemu je 13 KUD-ova nastupalo predstavljajući nematerijalnu kulturnu baštinu i tako obilježilo Plitvičko kulturno ljetovanje.

3.4. Certificirani lokalni proizvodi

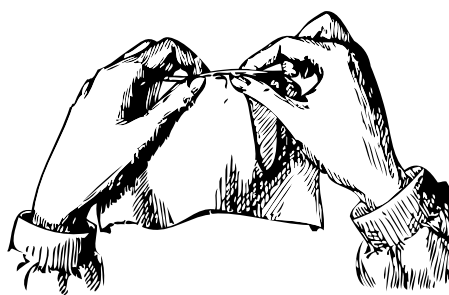
Približavanje kvalitetnih lokalnih certificiranih proizvoda posjetiteljima ugostiteljskih objekata i uz mogućnost kupnje takvih proizvoda u suvenirnicama Nacionalnog parka, nastavlja se objavljivanje popisa *Lika Quality* certificiranih proizvoda. Revidiran popis je **objavljen i u 2025. godini**. U ponudi je nekoliko proizvoda kao što su med, voćne prerađevine, pića i napitci, meso, suveniri i rukotvorine te kozmetika. Proizvođači su razni OPG-ovi, udruge i obrti [21].

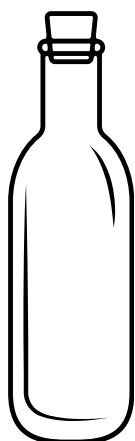
**2 proizvođača
meda**

**1 proizvođač
voćnih
prerađevina**

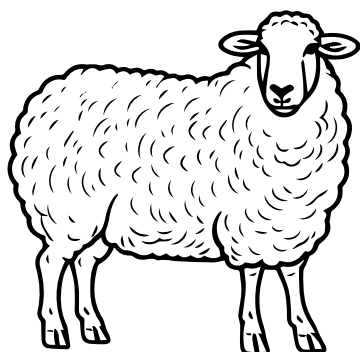
**15 proizvođača
suvenira i
rukotvorina**

**2 proizvođača
pića i napitaka**

**2 proizvođača
kozmetike**

**1 proizvođač
mesa**

3.5. Sportske aktivnosti

U 2024. godini održan je **39. Plitvički maraton** u kojem je nacionalni park generalni pokrovitelj ove aktivnosti koja je okupila veliki broj natjecatelja iz čak 47 zemalja.

U ŠRC-u su nastavljene aktivnosti za djecu i mlade poput tečaja plesa, kao i održavanje tradicionalnog *kick-boxing* kupa „Josip Jović“, *pickleball* Tesla festivala te 2. Malonogometnog turnira.

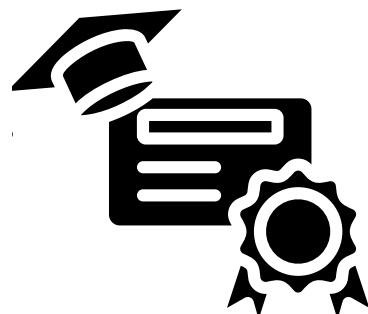
U kuglani hotela Jezero održane su sportske aktivnosti vezane za kuglanje, kao što je prvenstvo ženskog kuglačkog kluba i 4. Memorijalni turnir mješovitih parova „Josip Bićanić – Joža“[22].

Ove sportske aktivnosti ukazuju na otvorenost nacionalnog parka prema suradnji s lokalnom zajednicom, zaposlenicima te povezanosti rekreativnih aktivnosti u okvirima zaštićenog područja.

3.6. Stipendiranje

Nacionalni park Plitvička jezera još od 2018. godine potiče stipendiranje učenika srednje škole koji se školuju za zanimanja u turizmu i ugostiteljstvu kao što su konobar/ica, kuhar/ica, slastičar/ka ili hotelijersko-turistički tehničar/ka. U ožujku 2024. godini je u Srednjoj školi Plitvička jezera održana dodjela stipendija za 65 učenika koji se provodio u okviru programa poticanja obrazovanja u turizmu i ugostiteljstvu od strane Ministarstva turizma i sporta. Stipendije su se dodjeljivale u iznosu od 266,00 eura, pri čemu Ministarstvo sudjeluje s iznosom od 186 eura, a nacionalni park iznosom od 80 eura.

U 2024. godini ugovore o radu s nacionalnim parkom potpisalo je **16 stipendiranih učenika**, dok je u protekloj godini bilo 9 učenika [23]. Učenici ujedno imaju mogućnost stručne prakse koja se redovno godišnje održava.

4. UPRAVLJAČKI KRITERIJI

4.1. Financijska održivost

U 2024. godini Javna ustanova ostvarila je prihod poslovanja [24] u iznosu od 59,1 milijun eura koji je za 2,2% veći u odnosu na plan. S udjelom od 54,9% su prihodi po posebnim propisima u iznosu od 32,4 milijuna eura koji se odnose na **prihod od ulaznica, a prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga** imaju udio od 44,8% odnosno 26,5 milijuna eura, dok se preostali udio odnosi na prihode od imovine te ostale prihode. U 2024. godini nije ostvaren prihod od prodaje nefinancijske imovine kao ni u 2023. godini. U 2024. godini nisu ostvareni prihodi od pomoći i donacije.

Rashodi poslovanja su izvršeni u ukupnom iznosu od 51 milijun eura i to 47,3 milijuna eura kao rashodi poslovanja, a 3,7 milijuna eura kao rashod za nabavu nefinancijske imovine. U odnosu na 2023. godinu rashodi poslovanja bilježe povećanje od 21,7%, a rashodi za nabavu nefinancijske imovine povećanje od 54,3%.

Unutar rashoda poslovanja, rashodi za zaposlene su iznosili 24,4 milijuna eura, a unutar rashoda za nabavu nefinancijske imovine 1,2 milijuna eura su ulaganja u prijevozna sredstva u pomorskom i riječnom prometu – kupnja elektro brodova. a nabavu proizvedene dugotrajne imovine).

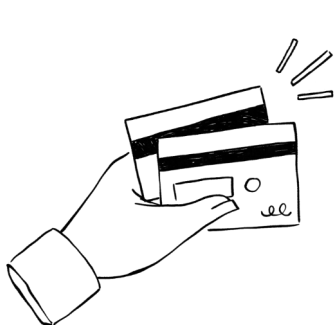
4.2. Monitoring ekonomskog utjecaja

Javna ustanova najveći dio prihoda ostvaruje aktivnostima koje su vezane za turizam i ugostiteljsko-hotelijsku djelatnost (udio od 54,9% koji se odnosi na prihod od ulaznica, a udio prihoda od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga je 44,8% u 2024. godini). Unutar same Ustanove za njeno redovno poslovanje, prihodi se raspoređuju sukladno Financijskom planu i Planu nabave, a realizirani rashodi donose se u Izvještaju o izvršenju financijskog plana koji je javno dostupan na službenim stranicama nacionalnog parka (<https://np-plitvicka-jezera.hr/o-nama/financije/>).

Unutra ovog Izvještaja, Služba ekonomsko financijskih poslova prati **ostvarenje (izvršenje) prihoda i rashoda po godinama**. Primjerice, tekuće donacije u novcu kao rashod bilježe rast u 2024. godini u iznosu od 131.825,00 eura u odnosu na 2023. godinu (109.905,17 eura) kao i naknade građanima i kućanstvima u novcu (67.040,00 eura u odnosu na 19.302,30 eura u 2023. godini). Porast se bilježi i u pomoći unutar općeg proračuna (1.840.231,92 eura u odnosu na 2023. godinu s 1.509.320,01 eura) kao i u subvencijama trgovačkim društvima u javnom sektoru.

Broj posjetitelja redovno se prati i godišnje izvještava u Izvješću o ostvarivanju Plana upravljanja i godišnjeg programa za prethodnu godinu, kao i broj novih zaposlenika i na kojim radnim mjestima su zaposleni (tablica zapošljavanje u izvještajnoj godini navedenog Izvješća o ostvarivanju), dok se obim financiranih aktivnosti u svim dijelovima poslovanja Javne ustanove najbolje vidi kroz objavljena financijska izvješća pod stavkama ostvarenje (izvršenje). Rashodi Javne ustanove provode se iz vlastitih prihoda te iz ostalih prihoda za posebne namjene.

Javna ustanova ujedno je obvezna prema članku 132. i 134. Zakona o zaštiti prirode (»Narodne novine«, br. 80/13., 15/18., 14/19., 127/19. i 155/23.), članku 36. Zakona o ustanovama (»Narodne novine«, br. 76/93., 29/97., 47/99., 35/08., 127/19. i 151/22.), članku 9., 10. i 14. Statuta Javne ustanove Nacionalni park Plitvička jezera (Klasa: 003-03/23-06/12, Urbroj: 2125/84-01/4-23-6 od 30. siječnja 2024. godine), članku 22. Zakona o potpomognutim područjima (»Narodne novine«, br. 118/18.), Odluci Vlade Republike Hrvatske o naknadi jedinicama lokalne samouprave na potpomognutim područjima koju plaćaju javne ustanove vezano za upravljanje zaštićenim područjima ("Narodne novine", br. 43/21.), članku 5. Pravilnika o mjerilima i načinu korištenja nenamjenskih donacija i vlastitih prihoda javnih ustanova koje upravljaju nacionalnim parkovima i parkovima prirode (»Narodne novine«, br. 111/22.) **osigurati sredstva za plaće djelatnika, materijalne rashode, rashode pomoći koje se na temelju propisa prenose drugom proračunskom korisniku u nadležnosti istog proračuna i ostale rashode te rashode za nabavu nefinancijske imovine.**

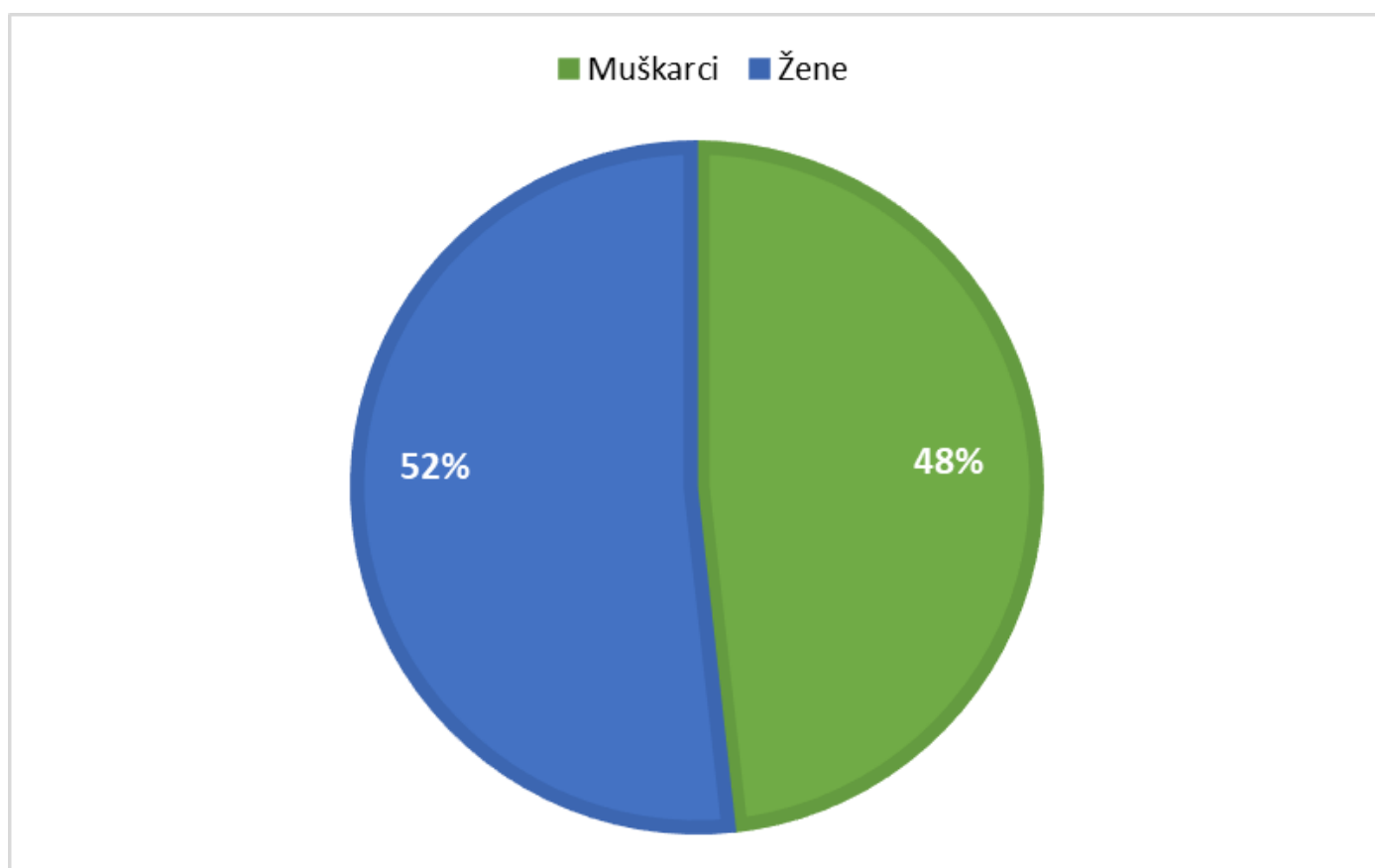

Sredstva za provođenje aktivnosti osiguravaju se kroz vlastite i namjenske prihode, a koji se mjesečno evidentiraju u sustavu državne riznice sukladno Uputi Ministarstva financija o načinu praćenja, ostvarivanja i trošenja vlastitih i namjenskih prihoda i primitaka javnih ustanova nacionalnih parkova i parkova prirode.

Potreba za **sastavljanjem dodatnog izvještaja o praćenju ekonomskog utjecaja** se ne nalazi jer su svi godišnji izvještaji javno dostupni te se iz istih može isčitati način ostvarivanja prihoda, rashoda, ulaganja, planiranih aktivnosti, zapošljavanja djelatnika, praćenja broja posjetitelja te svi drugi potrebni podaci.

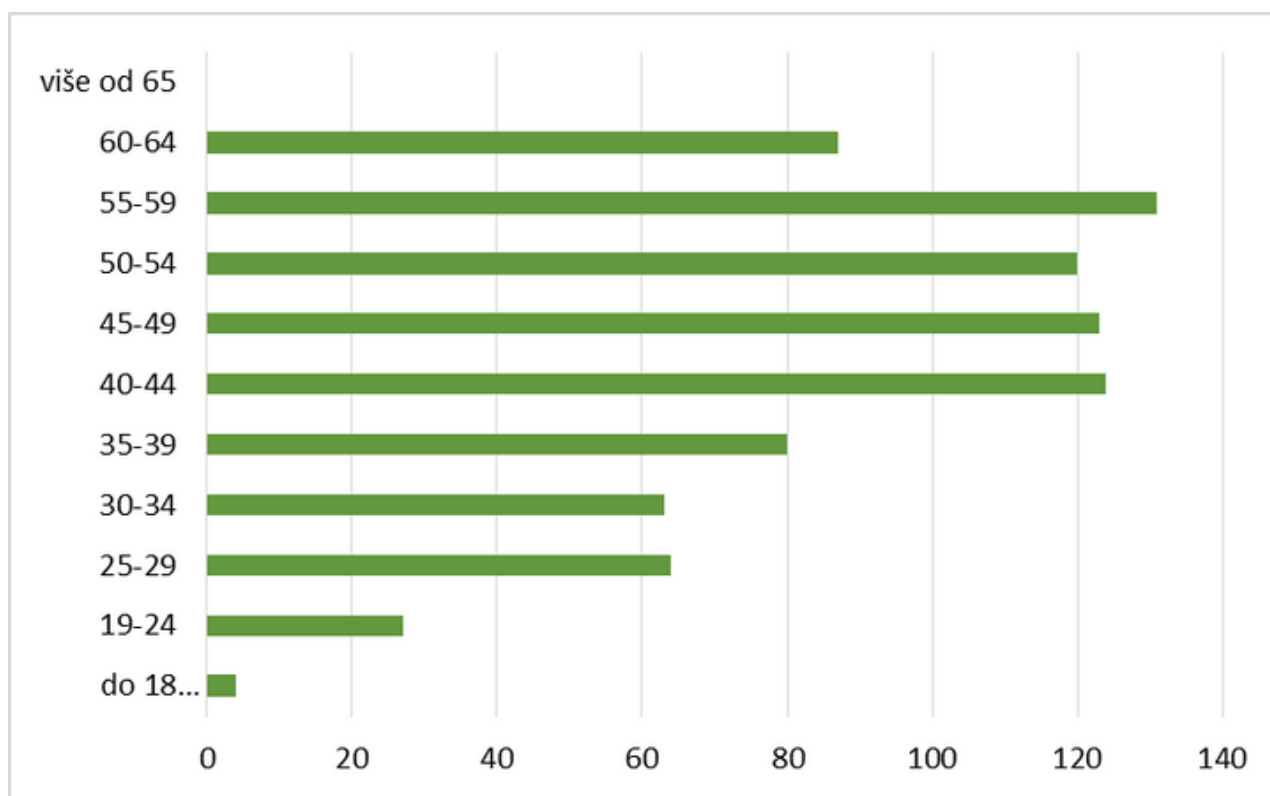
4.3. Ljudski potencijali

Na dan 31.12. 2024. godine u Nacionalnom parku Plitvička jezera bilo je zaposleno ukupno 823 djelatnika, od toga 699 na neodređeno, a 124 na određeno. S obzirom na ukupni broj zaposlenih prema spolu, u strukturi prevladavaju žene (426 djelatnica) u odnosu na muškarce (397 djelatnika) [26].

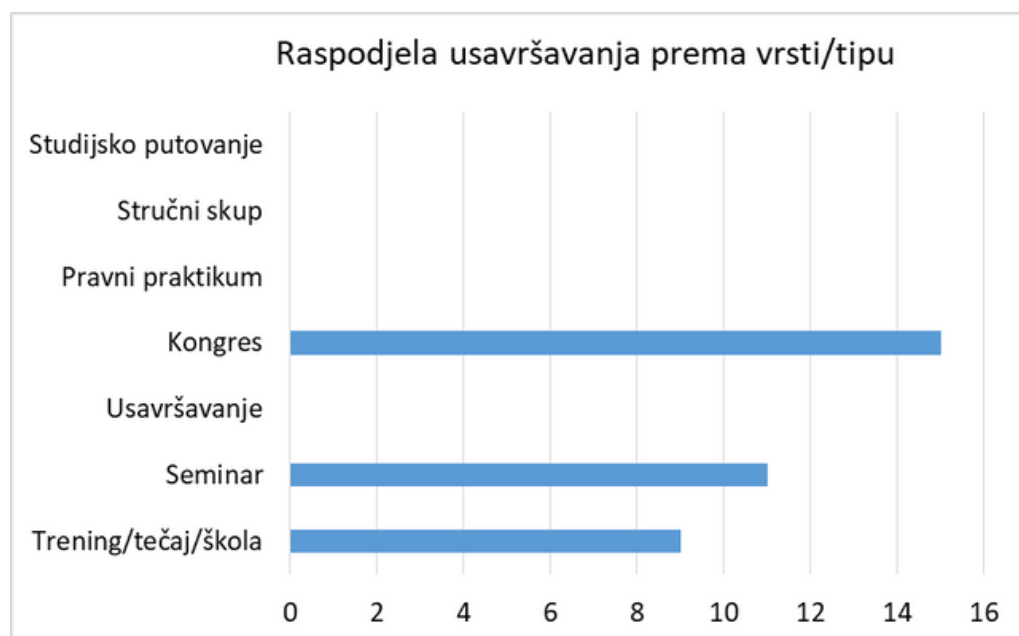
Udio zaposlenih prema spolu u 2024. godini

Prema dobnoj strukturi najviše je zaposlenih bilo u dobi između 55 i 59 godina (131 djelatnik/ca), zatim između 40 i 44 (124 djelatnika/ce) i između 45 i 49 (123 djelatnika/ca).

Raspodjela broja zaposlenih prema dobnoj strukturi

U 2024. godini provedeno je 7 vrsta raznih usavršavanja djelatnika i djelatnica Javne ustanove pri čemu je najviše sudionika vezano za kongrese. Izvještavani broj sudionika u raznim oblicima usavršavanja je u Izvješću o realizaciji Plana upravljanja i godišnjeg programa znatno niži u odnosu na 2023. godinu (149 djelatnika). Ostala raspodjela prema tipu usavršavanja prikazana je grafički na osnovu podataka iz Izvještaja o realizaciji Plana upravljanja i godišnjeg programa.

Raspodjela usavršavanja prema vrsti/tipu edukacije

4.4. Preporuke za održive prakse u zaštićenom području i poslovanju u turizmu

S ciljem poboljšanja održivosti u zaštićenom području nacionalnog parka ali i u njegovoj široj okolini, lokalnom stanovništvu, djelatnicima u turizmu, iznajmljivačima te drugim poslovnim subjektima donosimo nekoliko primjenjivih održivih praksi u području štednje energije, potrošnje vode, zbrinjavanja otpada, svjetlosnog onečišćenja i onečišćenja bukom, mogućnostima certificiranja te ljudskim pravima. Preporuke su u nešto opširnijem obliku pripremljene za javnu objavu kao Brošura „**Održive prakse na području Nacionalnog parka Plitvička jezera i njegove šire okolice**“, javno dostupne na službenim stranicama nacionalnog parka [25].

Budite dio slagalice koja doprinosi odgovornom odlaganju otpada i korištenju odgovarajuće ambalaže u svojoj lokalnoj zajednici i turističkoj destinaciji.

Potaknite vlastitim primjerom svoje ukućane, goste i posjetitelje na odgovorno korištenje pitke vode i odgovarajuće zbrinjavanje otpadnih voda u svojoj zajednici i destinaciji.

U smanjenju otpada od hrane svi imamo važnu ulogu – od onih koji proizvode, procesuiraju i pripremaju hranu za konzumaciju do onih koji su krajnji konzumenti.

46 godina na UNESCO listi

Počnimo razmišljati o održivim praksama kako bi unijeli pozitivne promjene u naše zajednice i živote, doprinijeli smanjenju emisija stakleničkih plinova te se prilagodili nastalim promjenama.

Poštujući zakonske propise pridonesite smanjenju onečišćenja bukom u lokalnoj zajednici i turističkoj destinaciji.

Podržite u svojim lokalnim zajednicama i turističkim destinacijama sve inicijative i održive prakse za smanjenje svjetlosnog onečišćenja s ciljem očuvanja tamnog neba.

46 godina na UNESCO listi

Kupnjom i promocijom lokalnih proizvoda očuvajte tradiciju destinacije Lika, podržite razvoj lokalne ekonomije i omogućite posjetiteljima autentičan doživljaj lokaliteta.

U svojim turističkim djelatnostima, jedinicama lokalne samouprave i svakodnevnom životu poštujte zakonske propise i štitite ljudska prava i slobode.

S nekim od certifikata održivosti ulažete u prepoznatljivost i kvalitetu vaše usluge te doprinosite održivoj budućnosti.

46 godina **na UNESCO listi**

4.5. Anketa zadovoljstva posjetitelja o mjerama održivosti

Tijekom 2024. godine provodila se anketa kojom se ispitalo zadovoljstvo posjetitelja posjetom Parku, a anketi se moglo pristupiti skeniranjem QR kodova koji su bili dostupni na informativnim pločama nacionalnog parka, ogradama na pristaništima, info uredima i u pojedinim ugostiteljskim objektima. Pitanja koja su se odnosila na održivost obuhvatila su: potrošnju pitke vode i energenata, mogućnost odvajanja i odlaganja otpada, korištenje biorazgradive ambalaže, zaštita prirode i životinja, zastupljenost lokalnih proizvoda, zdravlje i sigurnost ljudi te upoznavanje s lokalnom tradicijom. Posjetitelji su mogli označiti svoje zadovoljstvo od iznimno zadovoljan do potpuno nezadovoljan odnosno u 5 stupnjeva [28].

Zadovoljstvo mjerama održivosti tijekom posjeta nacionalnom parku

Najpozitivnije ocijenjena mjera je **“Zaštita prirode i životinja”**, s najviše ispitanika koji su iznimno zadovoljni (217) i zadovoljni (173). **“Zdravlje i sigurnost ljudi”** također ima visok postotak pozitivnih ocjena, gdje je 189 posjetitelja zadovoljno, a 148 iznimno zadovoljno. Najveći broj neutralnih odgovora bilježi se kod **“Upoznavanja s lokalnom tradicijom”** (178 ispitanika), što može ukazivati na manju uključenost posjetitelja u ovakav tip sadržaja. Najveći udio nezadovoljnih i potpuno nezadovoljnih odgovora bilježi se kod **“Mogućnosti za odlaganje i/ili odvajanje otpada”** te **“Korištenja biorazgradive ambalaže”**. Ovi rezultati ukazuju na potrebu prvenstveno edukacije posjetitelja o razlozima postavljanja koševa za smeće samo na određenim punktovima kao i o dodatnim inicijativama za održivo gospodarenje otpadom unutar Parka, kako bi se zadovoljilo očekivanje posjetitelja.

5. REFERENCE

- [1]<https://www.zakon.hr/z/403/Zakon-o-za%C5%A1titi-priode>
- [2]<https://np-plitvicka-jezera.hr/wp-content/uploads/2024/02/Statut-JUNPPJ-2024.pdf>
- [3]<https://np-plitvicka-jezera.hr/o-nama/dokumenti/>
- [4]<https://np-plitvicka-jezera.hr/wp-content/uploads/2019/10/Plan-upravljanja-NP-Plitvi%C4%8Dka-jezera.pdf>
- [5]<https://sdgs.un.org/2030agenda>
- [6]Sachs, J.D., Lafortune, G., Fuller, G. (2024). The SDGs and the UN Summit of the Future. Sustainable Development Report 2024. Paris: SDSN, Dublin: Dublin University Press. doi:10.25546/108572
- [7]Lafortune, G., Fuller, G., Kloke-Lesch, A., Koundouri, P. i Riccaboni A. (2024). European Elections, Europe's Future and the SDGs: Europe Sustainable Development Report 2023/24. Paris: SDSN and SDSN Europe and Dublin: Dublin University Press.
- [8]<https://np-plitvicka-jezera.hr/znanstveno-istrazivacki-rad/monitoring/>
- [9]<https://np-plitvicka-jezera.hr/danas-zapocinje-prvo-uklanjanje-umjetne-pregrade-na-jednom-vodotoku-u-republici-hrvatskoj/>
- [10]<https://licke-vode.hr/vodne-usluge/javna-vodoopskrba/>
- [11]<https://www.voda.hr/hr/novost/znacajna-ulaganja-u-vodoopskrbnu-infrastrukturu-opcine-rakovica>
- [12]<https://licke-vode.hr/analize-vode/>
- [13]Plan gospodarenja otpadom u Javnoj ustanovi Nacionalni park Plitvička jezera 2022.-2027.
- [14]<https://zelen.hep.hr/>
- [15]<https://np-plitvicka-jezera.hr/elektricne-punionice-za-automobile-u-nacionalnom-parku-plitvicka-jezera/>
- [16]<https://np-plitvicka-jezera.hr/analiza-cjelogodisnjeg-turizma-u-2024-godini/>
- [17]<https://np-plitvicka-jezera.hr/o-nama/dokumenti/> - Izvješće o ostvarivanju Plana upravljanja
- [18]<https://www.parkovihrvatske.hr/volonteri>
- [19]<https://np-plitvicka-jezera.hr/odrzivost/>
- [20]<https://np-plitvicka-jezera.hr/nematerijalna-kulturna-bastina-ljeta-folkloraplivitvicka-jezera-2024/>

- [21]<https://np-plitvicka-jezera.hr/certificirani-lokalni-proizvodi-2025/>
- [22]<https://www.plitvickivjesnik.hr/>
- [23]<https://www.plitvickivjesnik.hr/vijesti/potpisivanje-ugovora-o-radu-sa-stipendistima-u-nacionalnom-parku-plitvicka-jezera>
- [24]<https://np-plitvicka-jezera.hr/o-nama/financije/>
- [25]<https://np-plitvicka-jezera.hr/multimedija/brosure/>
- [26]Podaci o zaposlenicima iz Odjela pravnih, kadrovskih i općih poslova
- [27]Podaci o potrošnji vode, količinama zbrinutog otpada, analizama otpadne vode iz okna, analizama emisija iz nepokretnih izvora prikupljeni su od Podružnice održavanja, tehnike i komunalne infrastrukture
- [28]<https://np-plitvicka-jezera.hr/rezultati-ankete-o-zadovoljstvu-mjerama-odrzivosti-u-np-plitvicka-jezera-2024/>